

This Book "Sri Harikathamiutha Saram" by Sri Jagannath Dasulu of Manvi in Kannada Is Translated and Published by Sri Manur Jayatheertha Charlu Gadwal, Dist. Mahbubnagar (A. P.).

Right of Publication Reserved

Copy's : 1000   1992

Price: 10/- Rs.

This Book is Published with the aid of T. T. D. Tirupathi under the Scheme of aid to Publish religious Books.

Printed at
Sri Rama Printing Press, Mahbubnagar-509C02.

తెలివలుకులు

కన్నడ హరిదాస వరంపరలో దాస శ్యామలైన పురంపరదాసులకు శ్రీ జగన్నాథ దాసులవారు నాల్గవవారు, విజయదాసులకు పురందరదాసులు గురువులు గోపాలదాసులకు విజయదాసులు గురువులు శ్రీ జగన్నాథ దాసులకు గోపాల దాసులు గురువులు, వీరే తమ 47 సం॥లు ఆయుర్దాయము జగన్నాథదాసుల కిచ్చి హరికథామృతసారము రచించునట్లు అజ్ఞాపించిరి.

వీరి తండ్రి నరసప్ప తల్లి లక్ష్మిబాయి తిరుపతి శ్రీ వెంకటేశ్వరుని సేవించి వీరిని వరపుత్రునిగా పొందిరి. కావుననే శ్రీనివాసాచార్యులని పేరిడిరి వీరు కాస్త్రాధ్యయనము జేసి మన్వ మతసారమైన ఈ గ్రంథము రచించిరి. వీరికృతిలోని మహత్వ విషయములు తెలుగువారి కెందుకు తెలుపగూడదని నాకొకరోజు ఏకాంతములో ప్రేరణ గలిగినది. వెంటనే ఆ కార్యము చేపట్టి త్వరతో ముగించితిని. తెలుగు "తత్వవాదము"లో ప్రకటింపబడినది. ఆ తరువాత భావార్థము వ్యాసించిని. అందునుండి 5 సంధులు మాత్రమిప్పుడు ధర్మసంస్థానమైన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారి సహాయముతో ప్రచురించి అంధ్రపాఠశాల హస్తాలంకరణ జేయుచున్నందుకు నాకెంతో సంతోషము గలుగుచున్నది. శ్రీహరికథామృతసారములోని "శ్రీ గణపతిస్తోత్ర సంధి" అవిహహితులు, నిర్దనులు, రోజుకు రెండు పఠ్యాయములు, పాఠాయణము చేసినవారి మనోకామములు పూర్తి అగునని అనుభవేక సత్యము.

అనివార్యముగా ముద్రాణదోషములు పడినవి చదువరులు సహృదయతతో క్షమించగలరు. ధన సహాయము జేసిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారికి నామనఃపూర్వకమైన కృతజ్ఞత తెలుపుకొనుచున్నాను. మరియు శ్రీరామా ప్రింటింగ్ ప్రిస్ యజమానియైన శ్రీ రాములుగాఢ శ్రీధర్ వహించిన స్వాంగ సుందరమునా అచ్చువేసినందుకు ధన్యవాదములు.

మణూరు జయకీర్తాచార్యులు
గద్వాల

శ్రీమదాంధ్ర హరికథామృతసారము.

శ్రీమహాగణపతిస్తోత్ర సంధి. 1

భామినిపట్పది.

హరికథామృత సారమును గురు
కరుణతో నిటు నేను జెప్పెద
పరమ భగవద్వక్తులిది యాదరమున వినుండు. ప.

శ్రీశచరణ సరోజభృంగ మ
హేశ సంభవ మన్మనంబు వి
కాశ పరచగ, వేడుకొందును ప్రేమభరమునను।
హేశధర పాలించు వేద
వ్యాస కరుణకు పాత్రుడా
కాశపతి కరుణాబ్ధి చేయూత గాచు మమునె. ।

శ్రీలక్ష్మీ పతియగు శ్రీమన్నారాయణుని పాద కమలములకుఁ ఈ మ్రొదవంటి
వాడనైవ ఓ వినాయకా! నీవు విల్లపుకు నా హృదయమునందు ప్రకాశింపుము.
నిమ్మ ప్రిమాతికయమతో ప్రార్థించు చున్నాను. ఓ పాకాంకుశధారి, శ్రీవేద
వ్యాసులు రచించిన మహాభారతము, వ్యాసి, వారి దయకు పాతుడైనవాడవు.
అకాశమున కధిపతివి. మాకు చేయూతనిచ్చి రక్షించుము. 1

ఏకదంత ఇచ్ఛేంద్రముఖ! బా
మీరరకృత భూషణాంగ! కృ
పాకటాక్షమున జూడుము విన్నపము వినుము.
నోకనీయుని బొగడునట్టి వి
వేకి సుజనుల సంగసుఖమును
నాకు నొసగుము, పరమ కరుణామూర్తి! విల్లపుడున్. 2

ఒకే యొక కోరగలవాడా! గజముఖుడా! బంగారు సొమ్ములతో నలంకృతమగు శరీతము గలవాడా! నన్నెల్లప్పుడును పరమాత్మస్తుతించునట్టి సుజనుల సహవాస మందుండి, దయతో రక్షించుము. 2

విఘ్నరాజా! విషయసుఖమున
మగ్నమగు నా మనసు బహుదో
షఘ్ను పాదాంబుజమునను సద్భక్తి పూర్వకమున్,
లగ్నమగునటు జేయుము నరక భ
యాగ్నులకు నేవేరవ గురువర
భగ్నమగునటు చేయుమా చెడు గుణము లెల్లపుడున్. 3

ఓ విఘ్నరాజా! విషయ సుఖములో మునిగియున్న నా మనసును దోషరహితుడైన శ్రీహరి పాదాబ్జములలో లీన మగునట్లు జేయుము. నరక భయమను అగ్నికి నేను భయపడను. ఓ గురుత్తమా! నా దుర్గుణముల బాపి రక్షింపుము. 3

భనప విష్వక్సేన వైద్యా
శ్వినులకున్ సములైన షణ్ముఖు
ననుజుడః శేషశతస్థ దేవోత్తమ వియద్ధంగా
వినుత విశ్వాపానకుడః స
న్మనసునను వేడెదను లక్ష్మీ
వనిత కథితతి భక్తి జ్ఞానములిచ్చి గాచుముమున్ 4

కుబేరుడు విష్వక్సేనుడు దేవవైద్యులగు అశ్వినీ దేవతలకు సమా సుడైన షణ్ముఖుని తమ్ముడును, శేష = మిగిలిన నూరుగురి కన్నను శ్రేష్ఠుడైనవాడవు. విష్ణు సహస్రనామములో అదియందున్న. విశ్వ నామక హరిని పూజించువాడవు కావున ఆది పూజలకర్తుడైనవాడవు. ఇట్టి నీవు శ్రీహరియందు భక్తిని జ్ఞానమును యిచ్చి రక్షింపుమని శుద్ధమైన మనస్సుతో నిన్ను ప్రార్థింతును. 4

చారుదేష్టాహ్వాయువసగసవ
 తార మందితివి రుక్మిణీలో
 గారిపతి వరముతో దుష్టులగు రాక్షసులన్
 శౌరి యానతి దుస్ముచున్ భూ
 భారనాశక కరుణీ నీ పా
 దారవిందంబులకు మ్రొక్కెద నిమ్ము సన్మతిని.

5

చారుదేష్టుడను పేరుతో శ్రీకృష్ణుని కుమారునిగా అవతరించితివి,
 కావుననే శౌరియనబడు శ్రీకృష్ణుని అజ్ఞతో దుర్మార్గులగు రాక్షసుల
 నాశనముజేసి భూదేవి యొక్క భారమును దింపితివి, నీవు దయగఱ
 వాడవు. నీ పాదకమలములకు నమస్కరించెదను. నాకు సద్బుద్ధిని
 ప్రసాదింపుము.

5

శూర్పకర్ణ! విరాజితేందుని
 దర్పహర! ఉదితార్క సన్నిభ,
 సర్పవరకటిసూత్ర! వైకృతగాత్ర సుచరిత్ర!
 స్వర్పితాంకుశపాశకర షశ
 దర్ప భంజన కర్మ సాక్షిగ
 తర్పకుడ వీవై సంతృప్తి బరచుము సర్వ సజ్జనులన్,

6

చేటలవంటి చెవులుగలవాడా! ప్రకాశించునట్టి చంద్రుని కాంతిని
 మించిన కాంతి గలవాడా! బాల సూర్యునివలె రక్త వర్ణము పొలిస
 వాడా! చక్కటి పాము మొలత్రాటిగా గలవాడా! వికృత శరీరము
 గల వాడా! మంచి చరిత్రము గలవాడా! సకలకర్మలకు సాక్షిభూతు
 డైన వాడా! నన్ను సంతృప్తి బరచుటయే గాక సజ్జనులనుకూడ
 సంతృప్తి బరచుము.

6

భేషః మిక్కిలి భక్తి తోడను
 వ్యాసకృత భారతము నెఱిగి ప్ర
 యాస మందకవ్రాసి పెట్టితి వీవులోకమునన్.
 పాశపాణివి, వేడికొనెదు ప
 దేశమిమ్ము తదర్థముల కృ
 పాశరథి దయగలచూపులన్ ననుచూడు మెల్లపుడున్ 7

ఓ అకాశాభిమాని! వేదవ్యాసులవారు రచించిన మహాభారతమును
 తాని అర్థము తెలుసు కొనుచు ఆ గ్రంథమును సునాయాసముగా
 వ్రాసి లోకమునకు పకారము చేసినావు. పాశధారి! ఆ గ్రంథము
 యొక్క అంతరార్థము నాకు దేలియునట్లుగా నన్ననుగ్రహింపుము. 7

శ్రీశు సతినిర్మల సునాభి
 దేశవాసివి, రక చందన
 భాసిగాత్రుడవీవు సుచరిత్ర! సురమిత్రా!
 మూషకవరవహన ప్రాణా
 వేశయుత ప్రఖ్యాతభక్త జ
 నాశయంబుల పూర్తి జేయుము సర్వకాలమునన్. 8

ఓ ప్రభు, నీవు శ్రీమన్నారాయణుని పవిత్రమైన నాభిలో నివసించు
 వాడవు. ఎఱ్ఱచందన తేపనముతో భాసించు వాడవు దేవతలకు
 మిత్రుడవై శ్రేష్ఠమైన చరిత్రగల వాడవు. అట్టి నీవు నీభక్తుల
 కోర్కెల పూరించుము. 8

శంకరాత్మజ దైత్యులకు భ
యంకర ఫలంబులిడగా

సంకట చతుర్థిగతుడైయహితార్థములనిచ్చి!
మంకుమనుజుల మోసగించుచు

శంకు చక్రధర ప్రియ, పాద

పంరజములకు మ్రొక్కెదపేడెద గావు మెల్లపుడున్. 9

ఓ రుద్ర కుమారా! దైత్యులకు భయంకరమైన గతినిచ్చుటకై నీవు
సంకట చతుర్థి నామక వ్రతరూపియై లౌకిక ఫలముల నిచ్చి వారిని
మరింత మూర్ఖులుగా జేసి శంఖ చక్ర ధారియగు శ్రీహరి కతిప్రియు
డవైనన్ను రక్షింపుమని వేడుకొనుచున్నాను. 9

నిద్ద విద్యాధరగణసమా

రాధ్యచరణ సరోజ సర్వసు

నిద్దివాయక, శీఘ్రముగ మన్నింపుమా మనవిన్

బుద్ధివిద్యాజ్ఞాన బల పరి

శుద్ధ భక్తివిరక్తినిడియన

వద్యులీలల బొగడునట్లుగ జేయు మెల్లపుడున్. 10

నిద్ద విద్యాధరులతో చక్కగా పూజంపబడు పాదకమలములు

గలవాడా, సర్వనిద్ది ప్రదాయకా, బుద్ధిజ్ఞాన బలములను, యిచ్చి పరి

శుద్ధభక్తి విరక్తులతో ఆసక్తుడైయుండునట్లుగా, ప్రతిదినము శ్రీహరి

స్మరణలో ఆతని లీలాస్తుతులు నానోట ఎల్లపుడు వచ్చునట్లు జేయుము 10

రక్తవాసద్వయ విభూషణ।

ఉక్తిలాలించు నా భగవ

ద్భక్తవర భవ్యాత్మ భాగవతాది శాస్త్రములన్

సక్తమగునటు మనసు విషయ వి

రక్తి నొసగుము విద్వదార్య వి

ముక్తునిగ జేయుము భవభయమునన్ దయతోడన్ 11

విట్టి వస్త్రస్వయముతో నలంకరించు కొనినవాడా! పరమ భాగవతో
 త్రమా, వికాల హృదయుడా! నా మనవిని వినుము, భాగవతాది శాస్త్ర
 ములలో నా మనసు ఆసక్త మగు నట్లు చేసి లౌకిక విషయములలో
 వైరాగ్యమును ప్రసాదింపుము. ఓ విద్వత్ శ్రేష్ఠుడా! దయతో నన్ను
 సంసార భయము నుండి తొలగించి ముక్తునిగా జేయుము.

11

శుక్రశిఖ్యల నాశమునరే
 శక్రదే నీ పూజ సల్పె ఉ
 రుక్రముడు శ్రీరాముడును సేతుముఖమందున్
 చక్రవర్తియు ధర్మరాజును
 చక్రపాణి మాటలను వినె
 పక్రతుండక సౌతిగలరే నీకు హరిదయతోన్.

12

శుక్రాచార్యుల శిష్యులైన దైత్యులను సంహరించుటకః దేవేంద్రుడు
 నిన్ను పూజించెను. మరియు మహా పరాక్రమ శాలియగు శ్రీరామ
 చంద్రుడు సేతుభంధన సమయమున నిన్ను పూజించెను. చక్ర
 వర్తియైన ధర్మరాజు కూడా శ్రీకృష్ణుని యుపదేశం మేరకు నిన్ను
 స్మరించెను. పక్రతుండా! పరమాత్ముని అనుగ్రహ సంపాదనలో నీ కెవరు
 సాటి?

12

కౌరవేంద్రుడు నిన్ను సమ్మని
 కారణమునిజ జనులతో
 సంహార మందెను సద్గు వృకోదరుని గదతోడన్.
 తారకాంతకు ననుజ నాదుశ
 రీరమందున నిలిచి ధర్మ
 ప్రేరకుండగుచు సంతస మిమ్ము దయతోడన్.

13

ఓయీ! షణ్ముఖుని తమ్ముడగు వినాయకా! నిన్ను పూజింపక దుర్బోధనుడు మన గురు శ్రేష్ఠుడగు శ్రీ భీమసేనుని గదతో నపరి వారముగా సంహరింప బడెను. ఇట్టి నీవు నా హృదయమున నన్నిహితుడైనమ్మధర్మ మార్గమున నడచునట్లు దయతో ననుగ్రహింపుము.

13

ఏక వింశతి మోదక ప్రिय

మూతులను వాగ్ములుగ జేయుకృ

పాకరుండవు కృతజ్ఞ, కామదకాపుమము చేయూతన్

లేఖకాగ్రణీ నా మనోదు

ర్వాప్తి కులము బాపుము దయను పి

నాకి భార్యాతనుజ మృద్భవ వేడేదను నిన్నున్.

14

ఇరవైయొక మోదకముల ప్రీతిగలవాడా! మూగివారిని వాచాళులు గా చేయు సమర్థుడా! నీవు కృతజ్ఞుడవు! దయాళువు, కోరిన కోర్కెల నిచ్చువాడవు నామనసులో వచ్చు జెడుకోర్కెల తీసివేయువాడవు. శంకరుని యర్థాంగినియగు పార్వతి శరీరము నుండి వెలువడిన మృత్తికతో మూర్తి భవించిన వాడా! నిన్ను ప్రార్థించెదను.

14

నిత్యమంగళ చరితః జగదు

త్పత్తిస్థితిలయ నియమనజ్ఞా

నత్రయ ప్రద బంధమోచక సుమన సాసురులన్.

చిత్తవృత్తినెఱింగి నడచు, ప్ర

మత్తు గాడు సుహృజ్ఞాపుని

నిత్యమున దలచి సుఖించు భాగ్యము నిమ్మునాకున్.

15

ఎల్లప్పుడు కల్యాణకారీ చారిత్రము గలవాడవు, ప్రపంచ సృష్టిస్థితిలయ
ముల ప్రేరకుడవు, కావుననే మూడు విధములైన జ్ఞానమునిచ్చువాడవు
దానవుల మనః ప్రవృత్తిని బట్టి నడచుకొనువాడవు ఆ ప్రమత్తుడవును
అయిన నీవు సుఖముల బంధువైన శ్రీహరినిదలచి తలచి సుఖపడు
నట్టిభాగ్యమును నాకనుగ్రహింపుము.

15

పంచ భేద జ్ఞానము ముచ్చి వి
రించి జనకుని చూపుమనసున
వాంఛితప్రద, ప్రీతితోడను దాగుడంచునుచున్
పంచ వక్త్రాని తనయ! భవాద్ధి
ముంచకయ గాచుము విషయముల
సంచరింపక యింద్రియంబుల నడవగానిమ్ము.

16

నాకు పంచభేద జ్ఞానము నిమ్ము బ్రహ్మదేవునిజనకుని ప్రత్యక్షము గా
వింపుము ఓయిష్టార్థదాయకా! ప్రీతితో నన్ను ప్రీతితో నీదాసునిగా బా
వింపుము శంకర కుమారా! నన్నీ భవసాగరములో ముంచి వేయక
విషయ సుఖముల వేపు నా మనసు బోకుండునట్లుగా చేయుము.
సకలైంద్రియములును సరియైన రీతిలో నడచుకొనుట్లను గ్రహింపుము

16

ఏమి వేడుదునెట్టిదైనకు
యోనిజనికై వెణవ లక్ష్మీ
ప్రాణపతి తత్వేశులం గలసి గుణకార్యములన్
తాన జేయు నటంచనెడిను
జ్ఞానమేకరుణింపు నాకుమ
హానుబావ ముహూర్ముహూ: ప్రార్థింతు నీపాదమున్.

17

నిన్ను నేను మరేమీయు వేడను, చెడు యోనులలో జనించినను భయ
పడను. కాని లక్ష్మీదేవి మరివాయుదేవులకు స్వామియైన శ్రీహరి త
త్వాభిసూనులతో త్రిగుణముల కార్యములను శ్రీహరి తానేజేయునను
నట్టిసుజ్ఞానము మాత్రము నాకు గలుగునట్లు అనుగ్రహించిన చాలు
నని మరిమరి ప్రార్థించెదను.

17

నమో నమో గురువర్య! విబుధో

త్త ము! వివరితనిద్ర కల్ప

ద్రుమమ వీవౌభజకులకు బహుగుణభరిత సచ్చరితా।

ఉమకు తనయుడ! బాపుమాహం

మమత బుద్ధ్యాదీంద్రియములా

క్రమణతోనాయానమిడు భవమునందెల్లపుడున్

18

ఓ గురుత్తమా, నిద్రమగెలిచినవాడా! నిన్ను ఆరాధించువారలకు కల్ప
వృక్షము వంటివాడా! దేవతలలో శ్రేష్ఠుణ్ణా! బహుగుణభరితా! శుభ
చరిత్రముగలవాడా! పార్వతీతనయ! ఈ సంసారమందు అహంకార
మమకారములు ఎల్లప్పుడు బుద్ధి మొదలగు ఇంద్రియములద్వారా
నన్నలయజేయుచున్నవి, వానిని నిగ్రహింపుము. 18

జయజయతు విఘ్నేశ తాప

త్రయ వినాశన! విశ్వమంగళ

జయజయతు, విద్యాప్రదాయకవీత భయశోక।

జయజయతు చార్వాంగ కరుణా

నయనములజూచి జన్మా

మయమృతుల బాపుము భక్తులకు భవమందున్ .

19

ఓ విఘ్నేశ్వరా! నీకు జయమగుగాక! తాపత్రయముల పొగొట్టువాడా! విశ్వ
మంతటికిని మంగళము నిచ్చువాడా! విద్యా ప్రదాయకా! భయక్రోధ
ములు లేనివాడా: నీకు జయమగుగాక. ఓసుందరాంగా! నీ కృపాపూర్ణ
దృష్టితో నన్నుజూచి, ఈ సంసారమందు జనన మరణరోగాదులు రాకుంతు
నట్లు భక్తులననుగ్రహింపుము. 19

నీవు లంబోదరువంచును

నీవు కరుణా సింధు వసుచును

దేవ నీ పద జలజముల మ్రొక్కి ప్రార్థింతున్.

జీవకోటికి వచ్చు విఘ్నము

నీవ బాపుచు హరిని దలపగ

భావభక్తి ని గలుగ జేయుమునాకు నెల్లపుడున్.

20

లంబోదరా! నీవు యాసాగరుడవు, కావుననే నీపాద పంకజము లెల్లపుడు నమస్కరించి వేడుకొందును. నీభక్తులకు వచ్చు విఘ్నములబాపి సర్వదా శ్రీహరి నామ సంకీర్తనమున భక్తిగలుగునట్లుగా ఆనుగ్రహింపుము. 20

ఏకవింశతి పదములనబడు

కోకనద నవహారమును మై

నాకితనయాంతర్గత శ్రీప్రాణపతియనునట్టి-

శ్రీకర జగన్నాథ విఠలుడు

స్వీకరించుచు నాకు ముక్తి బ

హూకరించును భక్తులకు సుఖసంతృప్తుల్.

21

ఆరవైయొక పద్యములనబడు రక్త కమలహారమును స్వీకరింపుము. పార్వతీపుత్రాంతర్గత శ్రీజగన్నాథ విఠలుడు భక్తులకు స్వర్గాపవర్గముల ప్రసాదించును. 21

శ్రీగణపతి స్తోత్ర సంధి సమాప్తము.

మంగళా చరణ సంధి (2)

భా మి నీ ష ట్ప ది

హరికథామృతసారమును గురు
కగుణతో నిటునేను జెప్పెద
వరమ భగవద్భక్తులిదియాదరమున వినుండు. ప॥

శ్రీరమణీకరకమల పూజిత
చారు చరణసరోజబ్రహ్మ స
మీర వాణీ ఘణేంద్ర వీంద్రభవేంద్రముఖ వినుతా!
నీరజభవాండోదయ స్థితి
కారణుడైవల్య మిచ్చెడి
నారసింహుడ మ్రొక్కెద నిమ్ముమాకు సుమంగళమున్. 1

హరికథామృత సారమును గురువుల దయతో నా బుద్ధికి తోచినంతగా
నిట్లు చెప్పచున్నాను శ్రేష్ఠులైన భగవద్భక్తులు ఆదరణతో నాలకించునది.
(పల్లవి)

ఆవతరణిక :- “ బింబరూపోపాసనంచ కార్మం సద్భక్తి పూర్వకం ”
ఆను సత్త్వమాల వచనామ గుణముగా తమ హృదయ కమలములో
నున్న బింబమూర్తీ నృసింహరూపముతో ప్రత్యక్షమైనందున సకల విఘ్న
ముల నివారించి కైవల్యమిమ్మని భక్తిభావముతో నమస్కరించుచున్నారు.
శ్రీరమణీయని.

రమాదేవి కరకమలములతో పూజింపబడు మనోహర పాదములుగల
బ్రహ్మసరస్వతి వాయు భారతి గరుడశేషరుద్ర ఇంద్రాదులచే నమస్క
రింప బడినట్టియు, సృష్టి స్థితిలయ కారణుడు, ముక్తిదాయకుడునగు ఓ
సరసింహా! మాకు-(గృంధకారులకు) ఈ గ్రంథము యొక్క శ్రవణము
పఠనము చేయువారికిని మంగళమును దయచేయుము. 1

జగదుదరుని సుపిమల గుణ రూ
 పగణముల చింతించి భారత
 నిగమ తతుల నతిక్రమించి క్రియావిశేషములన్.
 తగు వివిధ నూతనము జూచుచు
 మిగుల హర్షము బొగడి యుట్టుచు
 త్రిగుణమాని మహారమాసతి విపుడు గాచుతను. 2

వాఙ్మనో వ్యాపార రూపమైన గ్రంథో పక్రమమున సకల వాఙ్మనోభిమాని
 యైన శ్రీదేవి వందన మావశ్యకమని శ్రీదేవిని ప్రార్థించుచున్నారు. ప్రపంచ
 మును తన కడుపులో ధరించిన పరమాత్మ యొక్క పవిత్రములైన మూల
 మరియు అవతారరూపముల లీలా విశేషముల నాలోచించి తెలుసుకొను
 నట్టియు, వేదములలో భారతాదులలో చెప్పబడని కొంగ్రోత్త మహిమలను
 చూచుచు పొగడుచు సంతసించు సత్వరజస్తమోగణములకభిమానియగు
 శ్రీమహాలక్ష్మి మమ్ముల నెల్లపుడు కాపాడుగాక! 2

నిరుపమానంచాత్ర భవ ని
 రర సఖా సంసేవ్యఋజులకు
 దొరవు నత్వప్రచుర వాణీముఖ సరోజేనా!
 గరుడ శేషశశాంరదశ శే
 భరుల జనక జగదురుడ, నీ
 చరణముల వినుతింతు సన్మతినిచ్చి రక్షించు. 3

విరజానదీ స్నానము జేయునట్టి అధికారులు యెవని ఉపదేశముననే
 పరమాత్మ యొక్క స్థానము పొందుదులో అట్టి బ్రహ్మదేవుని మంచి
 బుద్ధిని ప్రసాదించుమని ప్రార్థించుచున్నారు నిరుపమయమ పద్యముతో
 అసదృశ అనంద స్వరూపుడగు శ్రీహరి కుమారుడు, సకల దేవతలకు
 వంద్యుడును, విశుద్ధ నత్వస్వరూపుడు, సరస్వతి ముఖకమలమునకు
 సూర్యునివలె నున్న వాడును గరుడ శేషరుద్రులకు తండ్రియు జగ
 ధురువు అయిన ఓ బ్రహ్మ! నీపాదములకు నమస్కరింతును నాకు
 చిత్తశుద్ధినిచ్చి రక్షింపుము. 3

ఆరుమూడును రెండునొక వే
 యారు నూరు శ్వాస జపముల
 జేరి మూడగు జీవు లందఱ కల్పమంతయును.
 సార సుఖమిడి సాత్త్వలకు సం
 సారమిడి విశ్రుల కథముల క
 పారదుఃఖములిచ్చు గురుపవమానగావుమమున్. 4

ఆరుమూళ్ల = పద్దెనిమిది. రెండునొకటి = మూడు = ఇరవైఒక వేయి,
 ఆరునూరు = మొత్తం ఇరవైయొక్క వేల ఆరునూరు శ్వాసరూపి హంస
 మంత్ర జపమును మూడు విధములైన జీవులందు ప్రతి దినము, బ్రహ్మ
 ప్రళయము వరకు చేయించి సాత్త్వికులకు ముక్తిని రాజసులకు నిత్య
 సంసారమును, తామసులకు నరకమును ఇప్పించునట్టి ఓ వాయుదేవా!
 మమ్మురక్షింపుము-జీవులందరు ముఖ్యప్రాణునిద్వారముగనె పరమాత్మను
 పొందగలరు. “సర్వేదేవాఃప్రాణమావిశ్యదేవేముక్తాయంపరమే యాంత్య
 చాత్యై (కౌషాఠవశ్రుతి.) 4

చతుర వదనుని రాణి యతిరో
 హిత విమలవిజాని నిగమ
 ప్రతతులకు నభిమాని వీణాపాణి బ్రహ్మణీ.
 నుతిని గోరెద జనని. లక్ష్మీ
 పతి గుణంబుల బొగడుటకు స
 న్మతిని దయతోనిచ్చి, నిలునా వదన సదనమునన్. 5

బ్రహ్మదేవుని భార్యయు, ప్రతిబంధములేని నిర్మల జ్ఞానియు, వేదాభి
 మానియు, వీణాపాణియు గురుపత్నియైన ఓ సరస్వతీ! నిన్ను నమ
 స్కరించి ప్రార్థించుచున్నాను. శ్రీలక్ష్మీ పతియొక్క గుణములను స్తుతించు
 టకై నీవు నా నాలుకపై నెలకొని సమ్పద్ధిని దయచేయుము. 5

కృతిరమణప్రద్యుమ్ను కూతుర

చతుర వింశతి తత్వపతి దే

వతలకున్ గురువనంబడు మారుతుని నిజపత్ని -

సతతమున్ హరిగురుపులందలి

రతిని గాపుము భాగవత భా

రత పురాణ రహస్య తత్వముదెలుపు దయతోడన్ . 6

కృతిదేవికి పతియగు ప్రద్యుమ్నుని కూతురగు భారతి దేవిని సమస్త తత్వ
ములను దెలుపుమని ప్రార్థించుచున్నాను. 24 తత్వాభిమాని దేవతలకు
గురువైన మారుతి పత్ని, శ్రీహరిగురుపులందు దృఢమగు భక్తినిచ్చి భారత
భాగవతములోని రహస్యతత్వములు ఎల్లప్పుడు జ్ఞాపకము వచ్చు నట్లు
కరుణింపుము. - చతుర్వింశతి తత్వములు: - 5 జ్ఞానేంద్రియములు 5 కర్మేం
ద్రియములు 5 భూతములు 5 తన్మాత్రలు 5 ఆవృక్తఅహంకారము,
బుద్ధి, మనసు = 24 6

వేదపీఠ విరించి భవ శ

క్రాది సురవిజ్ఞానదాయక

మోద చిన్మయగాత్ర లోకపవిత్ర సుచరిత్ర

చేదభేదవిషాద కుటిలాం

తాదిమధ్య విదూరుడైనా

నాది కారణ బాదరాయణ పాహిసత్రాణాః 7

వేదస్థానాధిష్ఠానుడైన బ్రహ్మ, రుద్ర, ఇంద్రాదిదేవతలకు జ్ఞానప్రదాయ
కుడైనట్టియు, ఆనంద జ్ఞానాత్మకుడు, లోకములను పవిత్రము జేయు
వాడును ఖడ్గ, బాణవ్యసనరోగాదులు లేనివాడును, బ్రహ్మాదులచే పూజితు
డును, సజ్జనుల పాలకుడును ఐన వేదవ్యాసదేవా, నన్నుద్ధరింపుము. 7

జీతిని మణిమంతుడే మొదలగు

నతిదురాత్ములు నొకటియును విం

శతి కుభాష్యాల్సలుప మధ్యగృహభ్య భూనురుని

నతి యుదరమున జన్మించి ఖా

రతి రమణుడే మధ్యాఖ్యుడై

చతుర్థశలోకముల వెలసిన గురుని నుతింతున్

8

మణిమాన్ మొదలగు నతిదుష్టదానపులు భూమిపైపుట్టి ఇరవైయొక్కకు
భాష్యములను ప్రచురింపజేయగా భారతీవతియగు ముఖ్యప్రాణుడే
మధ్యగృహభట్టుపత్ని కడుపులో జనించి (ఆవతరించి) మధ్యాచార్యులను
పేరుతో కుభాష్యములన్నింటిని ఖండించి పదునాల్గు లోకములలో భ్యాతి
నిగడించినట్టి గురుని నమస్కరింతును.

8

పంచ భేదాత్మక ప్రపంచము

పంచ రూపాత్మకుడై దేవత

పంచముఖ శక్రాదులే కింకరులు శ్రీహరికిన్

పంచవింశతి తత్వతరతిమ

పంచికల దెల్పిన రాగల వి

రించియగు నానంద తీర్థుల దలతు నెల్లపుడున్

9

జీవజీవుల భేదము, జీవజడ భేదము, జడజడభేదము, జీవేశభేదము, జడేశ
భేదములు గల ఈ ప్రపంచమునకు ఆనిరుద్ధ ప్రద్యుమ్న సంకరుషణ,
వాసుదేవ నారాయణులను ఐదు రూపములుగలవాడే దేవత. ఇట్టి శ్రీహరికి
బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదులు సేవకులు, తంత్రసారములో జెప్పినట్లు, 'పురుషో
వ్యక్తంచ మహానహంకారో మనస్తథా! భూతేంద్రియాణి శబ్దాద్యా భూత్రేతాః
పంచవింశతిరితి' ఇరవైఅయిదు తత్వములు దేవతా తారతమ్యము
మొదలగు వాటిని వివరించి నట్టియు, రాబోవు కల్పమునకు బ్రహ్మాయునగు
శ్రీమదానంద తీర్థులను ప్రతి దినము ముస్మరించుచున్నాను.

9

వామదేవ విరించితనయ ఉ
 మామనోహర ఉగ్ర ధూర్జటి
 సామజాజిన వసన భూషణ సుమనసోత్తంసా
 కామ హర కైలాస మందిర
 సోమ సూర్యానలవిలోచన
 కామితప్రద కరుణనిమ్ము సదా సుమంగళమున్

10

ఓ వామదేవ! ఓ బ్రహ్మకుమారా, ఓ పార్వతీవతి! శత్రు భయంకరుడా,
 జడలో గంగను ధరించినవాడా, వినుగు చర్మము ధరించినట్టి దేవశ్రేష్ఠుడా
 ఓ మన్మథ సంహారి, కైలాసవాసి, ఉమతోగూడినవాడా, సూరిజన ప్రియు
 డా, అగ్నిలోచనుడా, భక్తుల కోరికల దీర్చువాడా, మన కెల్లపుడు మంగళము
 ననుగ్రహింపుము.

10

కృత్తివాసుడ తొల్లి నల్వది
 మొత్తమగు కల్పము వాయు శి
 ష్యత్వమున్నిఖిలాగ మార్థము చదివి జలధిలోనన్
 సత్తపము పదికల్ప మందా
 దితులందతి శ్రేష్ఠడైపురు
 షోత్తముని పర్యంక పదమందితివిమహాదేవా!

11

ఓ మహాదేశా! పూర్వము నీవు వ్యాఘ్రచర్మము ధరించి నలువది కల్పము
 వరకును వాయుదేవుని శిష్యుడై సకలవేదాది సచ్చాస్త్రములు చదువుకొని
 పదికల్పము సముద్రములో మునిగి గూర్చుని తపస్సు జేసి, దేవతలలో
 శ్రేష్ఠుడను కీర్తిగడించి తీమన్నారాయణునికి పడకయగు శేషుని స్థానము
 నందు కొంటివి. ఇట్టినిపు మా కెల్లపుడు మంగళమును ప్రసాదించుము

11

పాఠశాలనుచూచి సకల ది

వేకనుల వినుతింతుమునులకు

నేక చిత్తుమున పితరులకు గంధర్వరాజులకున్ ।

ఆకమలనాభాది యతులయ

నీకమును నుతింతు విడువక ర

మాకశత్రుని దాసగణము నుతింతు నెల్లప్పుడున్ । 12

ఇంద్రాది సకలదేవతలకును, ఋషి, పితృ, గంధర్వ దేవరాజులకును పద్మనాభనరహరి మాధవాక్షేభ్యతీర్థులే మొదలుగాగల యతులకును, మరియు లక్ష్మీపతికిదాసులైనవారిని ఏకాగ్ర చిత్తముతో నెల్లప్పుడు నమస్కరించుచున్నాను. 12

పరిమళము కుసుమమున నగ్నియు

సరణి నుండెడునట్లు దామో

దరుడు బ్రహ్మాదుల మనంబున గాంచిగానకయే

బరగెడు జగన్నాథ విఠలుని

కరుణగన్న ముముక్షు జీవులు

వరమథాగవతులను గొనియాడనగు ననుదినమున్ । 13

పువ్వులోని పరిమళమువలెను రాగిక్కడైతే జేయబడిన అరణ్యలో నగ్నివలె, బ్రహ్మాది సకలదేవతలమనసులో మండియు కనబడకుండునట్లున్న శ్రీ జగన్నాథవిఠలుని డయాపాత్రులైనమోక్షయోగ్యులు (మోక్షపెటలు)ను పరమ భగవద్భక్తులను ఎల్లప్పుడు స్తోత్రము జేయనగును. 13

కరుణా సంది. 3.

చెవులసోకగ మదికి ముచమిడు
 భవజనిత దుఃఖముల బాపును
 వివిధభోగంబులిహపరములనిచ్చి రక్షించున్,
 భువనపావనమైన లక్ష్మీ
 ధవుని మంగళకథల పరమో
 త్వవమునన్ చెవులారవిననగు ఋధులుదినదినమున్. 1

వ్యాఖ్యానము:- అవతరణిక:-

“నిద్రయాహియతే న క్తంవ్యవాయేన నవంవయః! దివాచార్దేహయా రాజన్ కుటుంబ భరణేనవా॥ యమ భాగవతోక్తి ననుసరించి-నిద్రలో రాత్రియు, స్త్రీసంగమున నవయోవనము, ద్రవ్యము గడించుటలో పగలును గడచిపోవును. కేవలము కుటుంబపోషణమే ముఖ్యమను కుజనుల సహవాసము విడిచి పెట్టి సచ్చిదానందాద్యనేక సుగుణ రత్నాకరుడైన శ్రీలక్ష్మీ బాహులలితాంగితుడైన శ్రీహరిని సాక్షాత్కరించుకొనగోరునట్టి సజ్జనులు భగవంతుని సత్తత్వశ్రవణముననే శ్రీహరియనుగ్రహించగలడని ఆతని దయారసము వివరించుటకే యీ కరుణా సంధిని మొదలిడుచున్నారు.

చెవుల సోకగ, యని:- శ్రీపతి మంగళకరమగు కథను ప్రాజ్ఞులు ప్రతిదినము నిరంతరము చెవులార వినవలసినది. ఎట్టి కథయనగ-శ్రవణ మాత్రమున మనసున కానంద మిచ్చునదియు, సంసారము నుండి కలుగు నట్టి దుఃఖముల బోగొట్టునదియు మరియు ఇహపరములందు వివిధ భోగములిచ్చి రక్షించునదియు లోకమున, సజ్జనులను పవిత్ర మొనరించును. 1

వాన నీళ్ళటు వీధిచారగ
 మాన తెవ్వరు వాడగలరవి
 యేనదుల గూడంగ జేతురు స్నానపానములన్.
 హీనవచనములై ననిపి గం
 గానదీ పితృపాదమహిమాం
 ధోనిధిని జొరనెట్లు విడుతురు భూమినురులెపుడున్. 2

“గంగా సంగేన నైర్మల్యం రథ్యాద్భిర్భృతయథా | వాచోవిశుద్ధి నిధ్వర్ణం
సంగమ్యంతే గురోర్గిరః | యను తత్వప్రకాశికవచనము ననుసరించి తాము
రచించిన వచనములు దోషపూరితములైనను గంగాజనకుడగు శ్రీహరి
మహిమా సముద్రములో కలసినందున సజ్జనులు స్వీకరించకమానరని
నిశ్చయముగాబెప్పిరి.

2

శ్రుతితతుల కభిమాని లక్ష్మీ
సుతులకు నగోచరుడ ప్రతి
హతమహైశ్వర్యాద్యభిల నద్గుణగణాంభోధి
ప్రతిదినము తనపాదసేవా
రతమహాత్ములు సలుపు తత్ సం
స్తుతికివశుడగు నితిని కరుణను బొగడగావశమే.

3

వేదాభిమానియు, సర్వజ్ఞయు నగులక్ష్మీదేవి పరమాత్మయొక్క గుణానం
త్యములతో హర్షాబ్ధిలో మగ్నయైయున్నను ఆమెకు దొరకక ఆల్పభక్తులు
సలుపుస్తోత్రములకు వశుడగునట్లయాతని కరుణయపారమని చెప్పుటనా
తరమా! ‘త్వాం వినా మేగతిర్నహి’ యను వారలకు.

3

మనసు మాటలకందకయెతన
జనుల వెంబడి తిరిగుజాహ్నవి
జనకుడో జగదుదరుడీ జగతి జనియించున్!
వినుచు గంగా సుతుని గానము
ఘనమహిము డీతడు భవర వా
హనుడు సురులను గూడితిరుగుచునుండు నింటింట

4

వాజ్ మనోవ్యాపారముల కతి దూరముగా నున్నను ఎల్లకాలము స్మరించు
తనవారల వదలక ననుసరించు దయామయుడు, చేజినులకు స్థూలధేహ
మిచ్చి తదంతర్యామియై యున్నందున జనియించుట యని ఉపచారార్థ

ముచెప్పవలెను జగత్తునే తన పాట్లలో ధరించి ఖీమ్మని స్తోత్రము విని
 సంతసించు నుహామహిముడగు శ్రీహరి గురుడవాహనుడై ఇంటింట సంచ
 రించునని తాత్పర్యము, 4

పండుకొని సుప్రీతి పాడుచు
 నుండ గూర్చుండి వినునిలు
 చుండి పాడగ నలరునలరగ వలుతుమిమ్ము నెడున్!
 ఉండు వశుడై సులభుడిహారి
 యొండు నిమిషము తనజనుల విడు
 వండు కుజనులు సేవజేయక చెడుదురి భవమందున్! 5

శివరమాత్ముని ధ్యాన గానములకు కాలనేమము లేదను భావముతోవర్ణింతు
 రు బృహన్నారదీయ పూరాణమువికాదశి మహాత్మమందు-య:స్వపితృతు
 శయనె హరించింతయతెనరః! సహరి కీర్తనం తస్మిసంతిష్ఠన్ శ్రుణుతే
 సదా:యస్తిష్ఠన్ కిరీయేద్దేవం భక్త్యాయుక్తోన రోత్తమః! స్వయముద్ధాయ దేవేనో
 భక్తస్యశ్రుణుతేస్తవం! య:సముద్ధాయ మతిమాన్ జగదాధార మీశ్వరం
 కీర్తయేద్వివిధైర్గీతై: మసాభక్తిసమన్వితై: సహరి: శ్రుణుతే స్తోత్రం సృత్య
 మానోతిహర్షితః॥య: పుమాన్పృత్యమాశ:సన్ విలజ్జోగీయతెయది. సహరి:
 పరమ ప్రీతో ప్రత్యక్షో భవతిద్రువం॥ అనుదానినే దాసులివారిపద్యమున
 వర్ణించిరి. అనన్యచేతా: సతతంయోమాంస్మరతి నిత్యశః! తస్యాహం సుతభ:
 పార్థ, అని భగవద్గీతలో చేప్పినట్లు శ్రీహరి సులభుడైనందున, మంచము
 పైకూర్చునిస్తుతించిన ఖీమ్మని శ్రీపతి కూర్చుండివి నెను పిత్రతల్లత శ్రీహరిని
 పుండరీకుడు కూర్చుని స్తుతించిన శ్రీ శుడునిలుచుండి వినెను-నిలుచునిస్తు
 తించిన ప్రహ్లాదునికై స్తవము నుండి నర్తించుచువచ్చెననియు, నర్తించు
 నారదునికి ప్రత్యక్షమయ్యెననియు పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇట్టి శ్రీహరిని
 భజించకపామరులు గౌరమైనసంసారాల్లో మునుగుదురు. 5

మనసునను తానుండు తామస

సనగబడు తామనోబృతుల

కనుగుణముగా భోగముల నిడుత్రివిధ జీవులకున్:

మనసు నిచ్చిన తనన యిచ్చును

తనువు పంచుచు దినదినము సా

ధనము సల్పెడువారికిడు స్వర్గాది భోగములన్: 6

సకల సాధనములందు ఇంద్రియ జయమే గొప్పది. అందులో మనో జయము చాలా కఠినము. ఇట్టి మనసును శ్రీహరి పాదారవిందములందు భృంగమువలె భావించువారలకు నడగతిని ప్రసాదించునని చెప్పటకై వునసునను అని చెప్పుచున్నారు. మనసులో మన్న పరమాత్మ మనస్సనియే విలువబడుననుటకు “తత్తద్వస్తుమ సర్వేషు తత్తదాకారతఃస్థితః! తత్రచ్చ ఙ్గైశ్చ భగవాన్ ప్రోచ్యతే నిజశక్తితః॥ ఒళ్ళు వంచి వ్రతాదులచే సాధనము చేయువారికి స్వర్గాదిలోకములందు సుఖమునే యిచ్చును.” న యజ్ఞా నచ తీర్థాని నోపవాస వ్రతానిచ! దైవతాని చ సర్వాణీత్రాతుంతం శక్నయః క్వచిత్॥’ అను తంత్రసారములో చెప్పినట్లు హరిభక్తి లేని వానికి మోక్షమునిచ్చి రక్షించడు, కావున మనః పూర్వకముగా సాధనము చేయ వలెనని భావము. 6

పరమ సత్పురుషార్థరూపుడు

హరియె జగమున కంచు పరమా

దరముపాసనము సత్పిన వారలకు వశుడగును.

మరచి ధర్మార్థముల గోరెడు

నరులకున్ చెచ్చెరను సప్పుచు

నురపతనయ నుయోధనునకిచ్చిన యటులనిచ్చున్. 7

“సకామాద్విగుణా ప్రోక్తా అకామైసుకృతా క్రియా” అను తంత్రసారోక్తి ననుసరించియు, “మయ్యర్పితచిత్త వృత్తిః అను విష్ణు రహస్యము

ననుసరించెయు నిష్కమోషాననతో శ్రీహరి కర్పిత మనోపృత్తిగల పురుషు
నకు మోక్షము నిచ్చు వాడనియు, తనను మరచి ధర్మార్థములను గోరువా
రికి నశ్వర ఫలము నిచ్చువాడనియు జూపటకై - ఇంద్రకుమారుడగు నర్జును
నకు దుర్యోధనులకును యిచ్చినట్లు ఫలములనిచ్చునని భావము. 7

జగము సృష్టించు నితడే నాల్
మొగము వేల్పుననుండి గాచును
గగన కేశునియందు నిల్చుని చంపులోకములన్ -
స్వగత బేద వివరితుడు స
ర్వగ సదానందైకదేహుడు
అగణితాహ్వాయుడౌను భక్తులగాచు నెల్లపుడున్. 8

నాల్ మొగమువేల్పు బ్రహ్మదేవునియందుండి సృష్టించుచు, తానే
రక్షించుచు, గగనకేశునియందు రుద్రునియందుండి లోకముల సంహ
రించును. “ఆవిష్టరూపౌ విజ్ఞేయౌ (విష్ణుఃసర్వస్య కారణం,) బ్రహ్మ
రుద్రాఖిధాయకౌ! స్కందపురాణము ప్రకారము ముఖ్యకర్త శ్రీశుడే తనయ
ందు భేదములేనివాడై సదానంద శరీరుడై అగణి తుడనబడి ఎల్లప్పుడు
భక్తుల సంరక్షించును. 8

ఒకని తోడుగ నాడుకొనువే
రొకని జూచుచు వేడుకొను వే
రొకని కిచ్చును మాటలాడును చకితుడైనట్లున్
ప్రకటముగ పెనుదైవ మీతం
డొకరినైనను లెక్క సేయం
డొకడెభువితా బాధ్యబాధకుడగును నిర్భయుడు. 9

ఒకరిలోతానే నిలిచి ఆటలాడును, వేరొకనిలోనుండి చూచును, ఒకనిలో
నుండి వేడుకొనును, వేరొకనికి ఇచ్చును, ఇంకొకనిలో నుండి ఆశ్చర్య

పడుచు మాటలాడును. దేవతా శ్రేష్ఠుడైన ఈతడు ఎవనినైనను లెక్క చేయడు నిర్భయముగాన లోకమున తానొక్కడే బాధ్యుడు సురియు బాధ కుడును అయియున్నాడు. 9

శరణజనమందార శాశ్వత

రరుణి! తిమలాకాంత కామద

పరమపావనతర, సుమంగళ చరిత! పార్థసఖా!

నిరుపమానందాత్మ నిర్గత

దురిత దేవవరేణ్య! యనుచా

దరమునం బిల్వగనె జేరును వచ్చి తనవారిన్. 10

“శరణుజొచ్చినవారికి కల్ప వృక్షము వంటివాడా! ఓ లక్ష్మీపతి కోరిన దిచ్చు వాడా! పాపసుడా! దురితదూరా! కల్యాణకారీ ఆర్తుమనెకి న్నఖుడా! సాటి లేని అనంద స్వరూపుడా! దేవశ్రేష్ఠ!” అని భక్తితో పిలువగనే తన భక్తుల దగ్గరకువచ్చి వారిని రక్షించును. 10

జనని గానకయున్న బాలుడు

కనలి తలచుచు నేడ్వచీకటి

గనగరానటువంటి వానినిజూచి నవ్వుచును.

తనయునిన్ బిగి కౌగిలినిగొని

కనలికను బాపినటు మధుసూ

దనుడు తనవారెందు నున్ననువచ్చి రక్షించున్. 11

అనన్య భావమున స్తుతించిన అవశ్యముగా వచ్చి సంరక్షించునని గట్టిగా “ తల్లి కుమారుల వాత్సల్యము నుదహరించి వర్ణింతురు. భావము సులభము. 11

బ్రతుకరాతిని భక్తి నొసగిన
 చతుల భక్తున కాత్మనిచ్చియు
 నటుకు లిచ్చిన పేదవిప్రునకిచ్చె నభివార్థములన్.
 కుటీల వచనములనిన చైద్యున
 కటులె పొట్టలో శరము దూర్చుచు
 జటిల భీష్మునియవ గుణములెంచెనె దయాజలధి. 12

పుండలీకుడను భక్తుడు అననముగానొక ఇటుక నీయగా నతని భక్తికి
 మెచ్చుకొని, కుచేలుడిచ్చిన అటుకుల అల్పపూజలకు మెచ్చుకొని వారికి
 సద్గతిని ప్రసాదించెను. దుర్భాషలాడిన చైద్యునకు తనలోస్థాన మిచ్చెను.
 మరియు శరపంజరమున నున్న భీష్మాచార్యుల దుర్గుణములను చూడక
 సద్గతిని ప్రసాదించిన పరమ దయాసాంద్రుడీతడు. 12

ధనము సంరక్షించు ఫణీతా
 దినకయున్ వేరొకరికీయక
 ధనము జూచుచు సంతసించినయట్లు శ్రీపతియున్
 ప్రణతులను గాచుచునునిష్కా
 మనుడు నిత్యానందుడై దు
 ర్జనుల పూజల నోల్లడ ప్రతి మల్లుడి జగతిన్. 13

ధనము గాచుచున్నపాము తానుడిశకయు ఇతరులకు ముక్తనీయకయు
 ఎల్లప్పుడుగాచుచు సంతసించుచున్నట్లు తీదేవికి క్రియుడైన శ్రీహరితన
 భక్తులతో నేమియు గౌరక రక్షించును. నిత్యానందరూపయై ప్రపంచ
 మందున సాటిలేని పరాక్రమియైన పరమాత్మ దుర్మార్గులు చేయు
 సేవల స్వీకరింపడు. 13

బాలరాడెడు చిలిపి పలుకుల
 నాలకించి నుఖించు తల్లిని
 దోలు శ్రీహరి స్వీయజననుతి వినుచు హర్షించునో
 తాళజాలడతండు నిజజన
 హేళనము కడు పెద్దవిదురుని
 యాలయము బాల్ద్రావి కురుపతి మానమును దీసేసే. 14

భక్తిరసము నిండిన హృదయముతో సామాన్య వచనములతో
 స్తుతించినను శ్రీహరి తన శిశువుల చిలిపిపలుకులకు తల్లి సంతోషించునట్లు
 సంతసించును తన భక్తుల కగు నవమానముల నీతడు నహింపజాలడు
 కావుననే విదురునింటిలో పాలుత్రాగి దుర్వోధను నవమాన పరచెను ఇతడు
 సర్వోత్తముడు. 14

స్మరణ జేసెడివారి తప్పల
 స్మరణ జేయకభీష్ట మిచ్చును
 మరల తన కర్పించుదాని ససంతముగజేసి.
 పరిపరిని తిన్నించి నుభసా
 గరమునన్ దేలించు మంగళ
 చరితుడు సచ్చిదానంద గాత్రుడు నుజన సఖుడు. 15

తనను భక్తితో దలచునట్టి భక్తుల అపరాధమును క్షమించుచు
 వారి కోర్కెల దీర్చుచుండును మరియు తన కర్పించిన కర్మ ఫలములనే
 అనంతముగా పెంచితాను భుజించి అర్పించిన వానికి భుజింపజేసి వారిని
 అనంద సముద్రములో నోలలాడజేయును జ్ఞానానందైకదేహము గలవాడై
 సుజనుల రక్షించుపరమపావనుడు,
 15

ఎట్టి కరుణానిధియొ హరి తా
 నెట్టి భక్తాధీనుడో తా
 నెట్టి దీతని లీల తన యిష్టమున నీ జగమున్.
 పుట్టునిచ్చును గాచు చంపుచు
 బెట్టు నిర్వాణాది చోటుల
 నట్టె వారల కెప్పుడును సుఖమిచ్చుచుండున్.

16

శ్రీహరి కరుణ అసాధారణమైనదని జీవుల నుండి స్వామికెట్టి
 యుపకారము లేకున్నను దేహములనిచ్చి సాధశము జేయించి మోక్షద్యఖిల
 పురుషార్థములనిచ్చి వారల కెప్పుడును ఆనందము నిచ్చుచుండును.

16

జనపతికి దయగలుగ ధనవా
 హన విభూషణ భూము లిచ్చును
 తను మనము లిడి యాదరించెడి వారలెవ్వరి జగజ్జీన్ —
 అనుదినము దలపగననంతా
 సనము మొదలగు నాలయంబుల
 నునిచి, శిశువలె వారివశుడగు దివ్య మహిముండు.

17

అదివరకటి భావమునే దృఢ పరచుటకై శ్రీహరి యొక్క
 కారుణ్యమును విశవపరచుచున్నారు జనప - యనుపద్యముతో - దొరకు
 దయగలిగినవారి ధనమును వాహనములను, అలంకారసాధనములను,
 భూమినియుగలడు కాని శరీరమును మనస్సును యిచ్చి ఆదరించు
 వారెవరు? ఎల్లప్పుడు తనను దలచువారలను సంసార బంధమోచనము
 చేయించి స్వర్గాపి సుఖములనిచ్చి శిశువువలె వశుడైపోషనట్టి మహా
 మహిములీ లోకములో నెక్కడనైనను దొరకగలరా?

17

భువన పావన చరితపుణ్య

శ్రవణ కీర్తన పాపనాశన

కవి వినుత నిస్సీముడుత్పలదశనీల దేహుండు.

యువతి పేషముతోన గారి

ధవుని మోహితుజేసి కాచిన

భువన మొహకు డితని మాయను గెల్వగలడెవడు.

18

లోకమును పవిత్రమొనరించువాడు, శ్రవణము అను భక్తికీర్తన
యను భక్తి జేసినవారికి పాపముల నశింపజేసి పుణ్యమునిచ్చువాడు,
నీలకమలదళమును బోలునీల శరీరము గలవాడు పూర్వము సముద్ర
మంధన సమయమున మోహిని వేషముతో పార్వతి పతియగు శంకరుని
మోహింపజేసి మరల యాతని ననుగ్రహించెను బ్రహ్మాది దేవతల
పాగడ్డలనందు కొనుచులోకమును మోహింపజేయు నీతిని మాయ నెవడును
గెల్వ జాలడు.

18

పాప కర్మల సైనికల ల

క్ష్మి పతికి సరియైన దివిజుల

నీ పయోజభవాంశమున నే గాన నెచ్చటను.

గోపగురువు పడంతి భృగునగ

చాపులాదిగ జేసినట్టి మ

హాపరాధము లెంచెనెమి దయాత్తి మాధవుడు.

19

భక్తుల వలన ఘటించిన గోరాపర్ణముల నెంతమాత్రము
లెక్కసేయక రక్షించునట్టి తీపతి దయ ఆసాధారణమైనదని ఈ పద్యములో
విశవపరచుచున్నాడు. - స్వర్గమును పాలించు దేవేంద్రుడు గోకలమందు

కామధేనువు కల్పతరు చిం
 తామణులు సురలోకముననే
 మేమి గోరిన దెల్ల నిచ్చును గొల్చువారలకే
 శ్రీ ముకుందుని పరమ మంగళ
 నామమిది నరకస్థుల గాచె
 పామరుల ప్రాజ్ఞుల జేసి పురుషార్థములిచ్చెన్

21

వ్యా - కామధేను కల్పవృక్ష చింతామణులు దేవలోక మందుండును అవి కేవలము తమనారాధించు వారి కోర్కెలను దీర్చును. కాని హరినామ మట్టిది కాదు. ఒకప్పుడు నారద మునీంద్రుడు మహతియును తన విణమ మీటుచు హరినామ సంకీర్తనము జేయుచు పొపుచున్నపుడు అది నరక ములో ప్రుగ్గుచున్న వారి చెవులలో పడగనే వారు తమ యాతనా శరీర మును వదలి పాపముక్తులై పోయిరని బ్రహ్మాంశ పురాణములో గలదు. కావున హరినామము పాపములను పండితులుగా జేసి వారికి మోక్షాది పురుషార్థము లిచ్చునని భావము.

21

మనసునను సుందర పదార్థము
 ననయ మిడ గైకొంచు బహు నూ
 తనము దనరెచు గంధ సురసోపేత ఫలములను
 ద్వునది నివహములట్టు లిడవా
 రిని సుఖాబ్ధిని దేల్చి తత్ స
 దుణము గొనివారియముల బాపుననఘుండై

22

ఆతివృష్టి కురిపించిన అపరాధము గురుపడంతి రాజావతారమందు గురువగు తొడ్రెయగు దశరథ మహారాజు భార్య కైకేయి తన పట్టాభిషేకము నకు విఘ్నముచేసిన అపరాధము నంద గోవుని భార్య (గురుభార్యయే యగును) యశాదాదేవి తనను శిక్షించినట్టి అపరాధమును లేదా శ్రీకృష్ణుడు గురుకుల మందున్నప్పుడు గురువగు సాందీప్యని పత్నిని అడవికి పంపి కట్టెలు మొదలైనవి తెప్పించిన అపరాధము మరియు భృగుముని తుం వక్షస్థలము నకు పాదాఘాతముజేసిన అపరాధము నగచాప అనగా త్రిపురాసుర సంహార కాలమందు బ్రహ్మను సారథిగా జేసికొని శ్రీహరినే బాణముగా జేసుకొని మేడుపర్వతమును ధనుసుగాజేసుకొననట్టి రుద్రదేవుడు సృష్టికాల మందు దేవుని తొనవే యుద్ధము జేసినను భావము విజయరాయల సుళాదిలో చెప్పయున్నారు ఇత్యాది అపరాధములను క్షమించి పాలించినట్టి దయా నము దుడితడని తాత్పర్యము.

పటు వధాంగుని జనించిన సుర
 తిటిని తూడ్చును భువనముల యుఘ
 పటల మవ్యాకృతాకాశాంతమున వ్యాప్తిన్.
 ఋతుల సాగర పుత్రి కధిపతి
 దిటపు సంగోపాంగ గతుడౌ
 పటు సుమంగళదాయి నామముగాచుటరుదే ?

పరమాత్మ పాదాంగష్టము నుడి జనించిన సురతటిని అగగ భాగీరథి మూల్లోకమూల పాపమూల పొగొట్టుటలో సమర్థురాలైనపుడు ఆమె అండ్రెయగు శ్రీహరి పాపనాశనమూ జేయుట ఏ మాశ్చర్యము? శ్రీ భాగమూనందున్న అకాశాంతమూ వ్యాపించిన ఆ శ్రీహరి మంగళ దాయియగు నామము స్మరించుటతో అందరిని పవిత్రము చేయగలుగుట ఆశ్చర్యం కాదని భావము

చేతన జడ విలక్షణుడు తా
 నూతన పదార్థములలోన నతి
 నూతను డండమున కందము రసమునకు రన్నుడై
 జాతరూపోదర భవాదుల
 నాతత ప్రతిమ పభావుడు
 భూతశంఖున మన తోడనాడును గాదె మన తండ్రి 23

జడ జీవులుదు భిన్నత్వైన వ్యాప్తుడైనను నిర్లిప్తుడై యుండునని విశద పరచుచున్నారు. జడ జీవులకు ఖిన్నుడై కొత్త వస్తువులకన్నను కొత్త వాడై సుందరులలో సుందరుడై రసములలో రస స్వరూపుడై బ్రహ్మరుద్రాదులలో వ్యాప్తుడై అసమాన మహిమగల మన ప్పిరూపుడైన శ్రీహరి ఈ భూమంతలము నందు మనలో నుండి ఆడుచుండును. 23

త్లదండ్రులు స్వీయ శిశువుల
 తెల్ల భీతిని దుడిచి తమ దగు
 నిల్లు చెల్లగ జేసి కోర్కెల దీర్చు వైవడిని
 తొల్లి నేడును వెనుక ముందుగ
 నల్ల కుడి యేడమ బైటయు
 నెల్లెడల నాకసమువలె గాపాడు తన వారినే. 24

“చక్రగ్రతః నహ గదో హరిరస్తు పశ్చాత్తత్పార్శ్వ యోర్థనుంసి మదుహాజనన్వ” “అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణః” “స్తీత” “అను ప్రమాణానుసారముగా తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డలకు గలిగిన భయమును పోగొట్టి వారడిగిన దానినిచ్చి ఇంటిలో ఊరడించునట్లు తన భక్తుల నిందిరాపతి వెనుక ముందర. కుడి యెడమను లోన బైటను, ఆకసమువలె ఎటు జూచినను రక్షించుచుండును 24

ఒడలి నీడను బోలి హరి మా
 యెడనె దిరుగుచు నొక్క తృటియును
 విడువ జాలక యుండు భక్తాధీనుడన బరగి,
 తడయు దురితాఘముల కామదు
 డిడును సకలేష్టముల సతతము
 నడచు మనవలె నవవిశిష్ట మహామహిముడతడు

25

కొత్త దనముతో విశిష్ట మహా మహిమగల తీహరి భక్తాధీనుడై మన
 నీడవలె ఒక క్షణకాలము గూడ విడువక మనల వెంబడించుచుండును.
 మన బాధలను పొగొట్టుచు మనము కోరిన దెల్లయు నిచ్చును. మరియు
 మనవలెనే ఎల్లకాలము శడచుచుండును,

విడిచిపెట్టిన వారి భవమున
 ముడిని బెట్టును బహు కఠిణుడి
 తడును శిష్యుడుని సమ్మించు భక్తిపాశమునన్
 ముడి యిడెడి వారి భవపాశము
 విడువ చేయును కోపి కాడిత
 డిడును సౌఖ్యము గోరై దీర్చుచు నిహపరంబులను

26

తనను వదలుకొన్న వారిని సంసారమను పగ్గముతో బిగించును.
 తనను భక్తిపాశము నుండి బిగించు వారిని సంసార బంధము నుండి
 విముక్తి కలిగించును, ఇతడెంత మాత్రము కోపిష్టి కాడు—భక్తులు కోరిన
 కోర్కెల దీర్చి యిహపరములలో పరమ సుఖమును ప్రసాదించును

కంటిరెప్పలవోలే నవ్వుకు
 నంటు హస్తము వోలే పండ్లవి
 వెంట నమించు పండ్లరసమును నాల్కడునట్లున్.
 వెంట సత్పలమిడు కనుడిలువ
 కంటి పతియిండమును లక్ష్మణు
 దొంటివాడరుదెంచు భక్తుల వేళ కమరులతోన్. 27

పండ్లు—అవి = దంతములు, నుడి కలువ కంటిపతి మండము =
 బ్రహ్మాండము, లక్ష్మణుదొంటి వాడు శ్రీరాముడు. కమ్మలను రెప్పలు రక్షి
 ంచునట్లు, శరీరముపై గలుగు నవ్వుకు చేతులు పరుగిడునట్లు, పండ్లను
 బాగుగా మెత్తజేసి నాల్కకు రసము నందజేయునట్లును ఈబ్రహ్మాండ
 ములో శ్రీరామ చంద్రుడు తన భక్తుల అపత్నమయమునకు దేవగణ
 ముతో నహ వచ్చి పుణ్య ఫలముల నిచ్చును. 27

ఇచ్చునది గైకొను సరక్షణ
 మెచ్చటను తనచారి విడువక
 హెచ్చు దురితము చూడ్చు ఘన దురితపన పావకుడు.
 పెచ్చు గిరి తన వీపు మోపిన
 వచ్చెనే యాతనికి కోపము
 మెచ్చి యమృతము నిచ్చె నురులకు గూల్చె దానవులన్. 28

పాపమును నడవికి కార్చిచ్చువలెను శ్రీహరి భక్తులిచ్చిన దానిని
 స్వీకరించును, అరక్షణమైనను వారిని వదలి యుండ జాలడు మరియు
 వారి కష్టల పరిహరించుచునే ముందును అమృతము మంథన మవుడు
 తన వీపుపై మండర పర్వతమును మోపగా నతనికి కోపము వచ్చెనా?
 కష్టముతోనున్న దోవతలకు అమృతము నిచ్చి దైత్యులను సంహరించెను 28

బేద మోద జయాప జయముల
 నేది దోషము లేదు చిన్మయు
 నాదరమ్మున తనదు పాదము నమ్మి నుతియింపన్.
 మోహమిడి కాపాడు కరుణాం
 భోధి తనవారు నల్పి నవ
 రాధముల జూడక గాచును సర్వకామదుడు

29

చిన్మయుడైన శ్రీసూరిక దుఃఖ సుఖముల, కయాపజయములు
 మొదలగు నేదోషమును లేదు తన పాదముల నమ్మి విల్లప్పడు స్తుతించు
 వారిని కాపాడును. కావుననే యితడత్యంత కరుణాశాలి కోరినదాని నిచ్చునట్టి
 వాడు మరియు భక్తులపరాధముల నెన్నక రక్షించువాడు

29

మీన కూర్మ వరాహ నరపం
 చాన నాతుళ శౌర్య వామన
 రేణుకాత్మ రావణారి నిశాచరధ్వంసీ.
 ధేనుకాసుర మధన త్రిపురుని
 హాని జేసినవాడు కలిముఖ
 దానవుల బరిమార్చి ధర్మము గాచె సజ్జనులన్

30

శ్రీహరి దశావతారములిందు స్తుతింపబడినవి, మీన కూర్మవరాహ
 తారము అసమాన శౌర్యసంపన్నుడైన శ్రీనార సింహుడు వామన మూర్తియు,
 రేణుకాదేవి కుమారుడగు పరశురాముడును, రాక్షస సంహరియైన శ్రీరామ
 చంద్రుడును, దేనుకాసురుని చంపిన శ్రీ కృష్ణుడును, త్రిపురవాని, దానవ
 స్త్రీల వ్రత భంగము జేసిన బౌద్ధుడును పిగుల బుద్ధిశాలుగు కల్కి మొద
 లగు దైత్యుల హతమార్చి ధర్మమునుద్ధరించు కల్కియును సజ్జనుల
 సంరక్షించును

30

శ్రీ మనోరమ శమల వర్జిత
 కామితప్రకైరపదశ
 శ్యామ శబల శరణ్య శాశ్వత శర్కరాక్ష సఖ.
 సామ సన్నత సకల గుణగణ
 దామ శ్రీ జగన్నాథ విఠలు
 డీ మహినవతరించుచు గాచె సకల సజ్జనులన్

31

కృమముగా-దోషరహితుడు కౌరిన దానినిచ్చువాడును, శామవర్జను
 కౌ నదిచ్చువాడును దేవతల స్నేహితుడును సామవేదము తో పొగడబడువాడు
 మ సకల సద్గుణముల కర్షిస్తాన భూతుడు అయిగ శ్రీ జగన్నాథ విఠలుతు
 ఈ భూమి య.ందవతరించి సజ్జనుల గాపాడెను

31

! - కరణా సంధి సమము ! -

శ్రీ మదాంధ్ర హరి కథామృతసారము

∴ 3వ వ్యాప్తి సంధి ∴

హరికథామృత సారమును గురు
 కరుణతో నిటు నేను చెప్పెద
 పరమ భగవద్భక్తులిది యాదరమున కినుండు. (పల్లవి)

పురుష రూపత్రయ వృతాతన
 పురుష పురుషోత మ క్షరాక్షర
 పురుష పూజిత హేవ పూరానంప జ్ఞానమయ.
 పురుష సూక్త సుమేయ తత్త
 త్పురుష హృత్పుష్కర నిలయ మహా
 పురుష జాండములోన బైటను వ్యాప్త నిర్లిప్త. 1

పరమాత్ముడు సర్వత్ర సంపూర్ణముగా వ్యాపించి యున్నాడు అతడు లేని స్థలమే లేదని శ్రీ జగన్నాథ దాసులవారు ఈ సంధిలో నిరూపించుచున్నారు.

శ్రీహరి సృష్టికాలములో మూడు పురుష రూపములను ధరించును మరియు పురాణ పురుషుడు? బ్రహ్మాది జీవులు క్షర పురుషులనియు, లక్ష్మి దేవి అక్షర పురుష యనియు చెప్పబడినది. " బ్రహ్మ శివః సురేశాద్భ్యాః శరీర కరణాత్ కరా! లక్ష్మి రక్షర దేహత్వా దక్షరాత్పరతో హరిః యని తత్వ నిర్ణయము చెప్పుచున్నది. ఈ విధమగు పురుషులచే భూజింపబడు సాదములు గలవాడు అనంద జ్ఞానములే స్వరూప దేహముగా గలవాడా పురుష సూక్తముతో తెలుసుకొనుడగువాడా! ముందుగా చెప్పబడిన పురుషుల హృదయ కమలము నిలయముగా గలవాడా అఖిల బ్రహ్మాండములోనను బయటను వ్యాపించియు నిర్లప్తడా. " నిర్లిప్తా నిర్వికారశ్చ సదా సర్వత్ర సన్నపి " (సత్రత్వ రత్నమాల") "అనంగోహ్యాయం పురుష" ఇతిశ్రుతిః ఇట్టి పురుషుడా యని సంఘోధరములు నన్ను రక్షించుమని (అధ్యాహారము) అర్థము చేయవలెను. 1

త్రిగుణములందును త్రిగుణీగనుతా నుండి వానితో బద్ధుడు గాక
 గుణి మరియు గుణము ననబడును. త్రిగుణాత్మిక జీవులును చేయు పాప
 పుణ్యములను బ్రహ్మ మొదలగు చివరి జీవుల వరకును అందరిలో నుండి
 వారికి ఆశుభ వింప జేయును వారి పాపములను నశింపజేసి జ్ఞానానంద
 దేహముగలవాడై ప్రళయ కాలమునందు ప్రపంచమునే మ్రింగి వేయును.
 తాను మాత్రము నాశరహితుడై యుండును. 5

విద్య తానే యనగబడు నని
 రుద్ధ దేవుడు సర్వ జీవుల
 బుద్ధిలో నెలకొంచు కృతిపతి బుద్ధి యనబడును.
 సిద్ధి యనబడు సంకరుషణ వ్ర
 సిద్ధ నామక వాసుదేవు న
 వద్య రూప చతుష్టమము లెరిగిన జనుడె బుద్ధుడు. 6

అని యద్దుడు 'విద్య, యని యిలువబడును, ప్రద్యుమ్నుడు సకల
 జీవుల బుద్ధిలో నుండి బుద్ధి, యనియు, సంకర్షణుడు, భుద్ధి, యనియు, వా
 నుదేవుడు ప్రసిద్ధి యనియు పిలువబడును. ఈ నిర్దష్టములైన నాల్గు రూప
 ము లను తెలిసికొనిన వాడే పండితుడు 6

తను చతుష్ట యమందునారా
 యణుడు హృత్కమలాఖ్య సింహా
 ననము ననిపద్యాది రూపులలోన దనరుచునం.
 తనకు తానే సేవ్య సేవకు
 తనగ సేవా సక్తులుల
 తన పరతముండును గొనును సేవల వారిదీరుగనే. 7

ఇప్పుడు స్వరూప లింగ అనిరుద్ధ స్థూల ఈ నాల్గు దేహములందు అనిరుద్ధాది రూప చతుష్టయముతో నుండి వాయ్యాది తత్కేసులందు తనే నిలుచుని, తన సేవ తానే చేసుకొనుచున్నాడని అవతరణిక.

తన నాల్గు రూపముల శరీరమందలి హృదయకమలసింహా సన మందు శ్రీమాన్నారాయణుడు అనిరుద్ధాది రూపముల తోబోలుచుచు సేవ్య సేవకుడు తానేఅయి తన సేవలో తత్పరులైన దేవతలందుండి జీవులవలె సేవల స్వీకరించును.

7

జాగర స్వప్నములలో వర
భోగిశయనుడు పలుదెలుగులవి
భాగములుగ నిరంశ జీవుల చిచ్చరీరమును
భోగమిచ్చి సుషుప్తిలోనను
సాగరము నది గూడునటు వి
యోగ రహితుండంశములనే కత్రముగ జేయునె

8

వరమాత్ముడు జాగర స్వప్నములందు అంశరహితులైన జీవుల జ్ఞానరూపదేహమును అనేక విధముగా విభజించి వారికి భోగములనిచ్చి నదులు సముద్రములో గూడునట్లు శ్రీహరి జీవుల అంశములను నిద్రావస్థ లో ఒకే స్థానమందు జేర్చును.

8

భార్యలగు గూడుకొని కారణ
కార్యావస్తువులందు ప్రేరక
ప్రేర్య రూపుల తోడ పటతంతువుల చలెనుండి
సూక్ష్మకిరణములట్లు తనదగు
వీర్యముననే యిచ్చి కొనుచు న
నారులకు సీతని విహారము గోచరంబగునే ?

9

శ్రీభూదుర్గా సహితుడై శ్రీహరి జడ ప్రకృతి జగత్తు మొదలగు వస్తువులందు ప్రేరణజేయుచు, ప్రేరేపించుకొనుచున్న రూపములతో వస్త్రమునందలి దారమువలె సూర్యకిరణములవలె న సామర్థ్యముతోననే జీవులకు సాపక్ష్యములనిచ్చుచు, వారితో సేవలగొనుచుండును. ఇట్టి పరమాత్ముని లీలలజ్జలకు దెలియ శక్యము గాదు. 9

జనకుడాత్మజున కున్ పర భూ

షణవననముల దొడిగి తాపం

దనము గైకొని దీవెనల నిడి సంతసించునటుల్

వనరు హాజుడు పూజ్యపూజకు

డనగ పూజాసాధనుడునై

తనకు తానై ఫలము లిచ్చును భక్త పరవశుడై

10

తండ్రి తన కొమారునకు మంచి అభరణములు మరియు వస్త్రములతో నలంకరించి వానిచే వంపనములు గొని దీవించి సంతోషమందునట్లు శ్రీహరి ఒకనియందుండి పూజ్యుడై మురొకనిలో నుండి పూజించుచును తన పూజలకు తానే పూజాసామగ్రిలై భక్తులకు ఫలములిచ్చుచు వకుడగుచున్నాడు. 10

జనకు దత్తి సంబరముతో నిజ

జనములను రప్పించి లగ్నము

తనయునకు తాడేసి గృహమున నుంచుదీరుగను

పనధిజా పుష్ప డాత్మ సమ్మతి

కనుగుణంబుగ గుణములను చే

11

తనుల కంటించి సుఖదుఃఖాత్మక భవము నుంచున్

తండ్రి చుట్టములను చిలికించి కడు సంబరముతో కుమారుని పెండ్లి జేసి వాని నింటిలో నుంచునట్లు ఇందీరాపతి తన ఇష్టానుసారముగా జీవులకు త్రిగుణముల సంబంధము బెయింపి సుఖ దుఃఖ సంమిశ్రిత సంసారమందు బెట్టును 11

తృణకృతాలయమందు పొగనిం
 డిస తఱిని చిద్రముల వెల్వడ
 ననలుడున్ గనించి కన్నడకున్న రీతిగను
 వనజాండమునిఖిల జీవుల
 తనుపు లోనను బయట నుండియు
 కనబడకయే కర్మల సలుపు హరి వారివలెనే

12

గడ్డిగప్పిన గుడిసెలలో పొగనిండుకొని చిద్రముల గుండ వెలువ
 డి అచట ఆగ్నియున్నట్లు తెలివినను బైటికి గానకునట్లు బ్రహ్మాండములో మ
 న్న జీవులరి శరీరములలోన బైటను ఉండి వారికి కనబడకయే శ్రీహరి ఆ
 ని పాపపుణ్యకర్మలను వారివలెనే చేయుచుండును.

12

పాదపము మొదలంట నీళ్ళిడి
 పాదుకొల్పగ తొమ్మి పువ్వుల
 స్వాదు ఫలముల నిచ్చునటు సర్వేశ్వరుడు జనుల
 రాధసలు గైకొంచు బ్రహ్మ ఖ
 వాదినామము తోడ ఫలమిడి
 ఆదరించును జనులకున్ దన మహిమ తెల్పకయే

13

చెట్ల మొదళ్ళకు నీళ్ళు బోసినచో చెట్లకొమ్మలు పెరిగి పూవు మ
 రియు కరభరితములైన పండ్ల నిచ్చునట్లు జనులు జేయు పూజలను సర్వ
 శ్వరుడు స్వీకరించి బ్రహ్మానుద్రాదుల పేర్లతో ఫలములనిచ్చి ఆదరించును
 కాని తా నాపలములనిచ్చినట్లు వెల్లడి జేయడు.

13

శ్రుతితతుల కగపడక తాన
 ప్రతి ముచానందాత్ముడచ్యుతు
 వితకు విశ్వాధారు విద్యాదీశు విధిపితయున్
 ప్రతి దినము చేతనులలో ప్రా
 కృత పురుషులటులనె తెరుగుచుం
 వితకు నియమ్యనియామకుడై సుఖముల నొసగున్

14

వేదములకందని యనమాన మహిమగలవాడు, ఉత్పత్తి లేని యానంద స్వరూపుడు, నాశరహితుడు, సర్వత్రవ్యాప్తుడు, ప్రపంచమున కాధారుడు బ్రహ్మదేవుని తండ్రియు, ఆయున శ్రీహరి జీవులందరిలో సామాన్యునివలె ఆజ్ఞాధారకునియందు నిరుమ్ముడు అజ్ఞాపించువానిలో నియామకుడై రక్షించును.

మనసు విషయముననిడి విషయము
 మనసులో నెలకొచ్చియుతి నూ
 తన మిది సుసమీచినముహుదేయమని దెలిపి
 తనపాదముల దలచి కలయం
 దున నిడక సర్వాంతర సుఖం
 డనుభవించును స్థూల విషయము విశ్చుడనటరగి 15

మనసును వంశారమందుంచి సంసార సుఖములను మనసులో బాగుగా స్థాపించి" ఇది మిక్కిలి కొత్తని ప్రపూర్ణ సంతృప్తి కలుగ జేయు సుఖమునిచ్చునది,, ఎని జీవులు నమ్మునట్లు జేసి తన పాద స్మరణము వారికి కలిలో గూడ కలుగకుండునట్లు జేసి విశ్వమాపముతో శ్రీహరి స్థూల విషయములను భవించును 15

తోదకుండ గుచు తాచితం
 బాది కరణములుండి విషయము
 నాదుకొను నిజహార సుఖమయ గ్రాహ్యగ్రాహకుడు
 వేద వేద్యుడు తెలియ నట్లు
 తా దినుచు నెలరియందు నా
 హుద మందును భక్తవత్సలుడు భాగ్యయుతుడు 16

పూధానంద స్వరూపుడైన శ్రీహరి తానే ప్రేరకుడై మనస్సు యొ దలగు నింద్రియములలో నుండి లౌకిక సుఖముననుభవించును- భాగ్యవం పన్నుడైన ఇతడు తానే ఇచ్చి పుచ్చుకొనుచు తెలియనివానివలె వారివారి దే హగత సుఖముననుభవించుచు ఆందరియందుండి సుఖించుచుండును 16

నిత్య నిగమాతీత నిర్గుణ
 భృత్యై వత్సల భయవినాశన
 సత్యకామ శరణ్య శామల కోమలాంగ సుఖీ.
 మత్తువటు నరులందు బైటను
 మొత్త మన్నిట చుట్టుచునుండు
 సత్యధిక సంతృప్తుఁడైజగద్వ్యాప్తు పరమాపు.

17

శాశ్వతుడును, వేదముల కందనివాడును త్రిగుణ శూన్యుడును, భయ వరిహరకుడు సత్యమైన అపేక్ష గలవాడు మొరబెట్టుకొనుటకు గిన వాడు శ్యామల వర్ణముగల మృదు శరీరముగలవాడు ఎల్లకాలము సుఖించు వాడును ఇతరుల భయమొత్త మాత్రము లేనివాడై తిరుగుచు జీవులలోనను బైటను ఎటు జూచిన నటు చుట్టుచుండును తిజగద్వ్యాప్తుడై భక్తులకు పర మాపుడై యున్నాడు.

పవిహరిన్మణి విద్రుమ లస
 చ్చపుల వలె శోభించుచును మా
 ధపుడు సతతము దేవనర దానపులలో నుండి
 త్రివిధ గుణకర్మ స్వభావము
 పవనముఖ దేవాంతరాత్ముడు
 దివస దివసము పృక్తమొనర్చు చుండితిని పించు

18

పవి = వజ్రము, హరిన్మణి = ఇంద్రానిలము విద్రుమ = పగడము ల శ్రేష్టమైన కాంక్షివలె వెలయుచు మాధపుడు ఎల్లప్పుడును దేవ దానవ మానవులలో నిరునించి మూడు విధములైన గుణ కర్మలను వాయువే మొద లై పవేతల అంకేర్లుయై పృక్తపరచుచు వారికనుభవింప జీయును

ఆణు మహాత్ముల నుండు ఘనపర
 మాణునందున దాచు సూక్ష్మము
 మునుగ జేయుచు స్థూలముల దేల్చునిది యతని మాయ.
 వసుజ రక్కసు లందరీ తని
 కినిసి చేయునదేమి రోకలి
 యెనయ ధాన్యము రోట దంచినయటు దునుమాడున్. 19

కమలా కాంతుని అఘటిత ఘటనా సామర్థ్యము వర్ణింతురు. మి
 గుల చిర్చ దాని యందును మిక్కిలి గొప్ప దాని యందును ఇతడుండును.
 పేద దానిని చిర్చదాని యందును సువగలడు. మిగుల శ్రేణికయైన దానిని
 నీటిలో ముంచగలడు అతి బరువు గల దానిని తేల్చగలడు. ఇదే ఈతని
 మాయ దైత్యులీతని ఎదురించి ఎమి జేయగలరు? ధాన్యాయద్యత్ ౩లగాని
 మర్త్య సంచూర్ణయిష్టాప్యహా మేక ఏవ అప బ్రహండపురాణములోని భాగ
 వద్వాక్యము నాచార్యులు దశమ స్కంధ భాగవతతాత్పర్యములో జెప్పినట్లు
 రోటిలో ధాన్యము వేసి రోకటితో దంచి పాట్లు విడదీసినట్లు పరమాత్మ దేహ
 మును సశంపజెసి జీవులను రక్షించును.

దేవ ధానప మానవులు నను
 నీ విభంబుగ నెప్పుడు నుందురు
 లేవు స్నేహము పగయు దాసీనము లెవరియందున్.
 జీవులది కారానుసారము
 నీవి సుఖ సంసార దుఖము
 లేవి తా దినక యిడు వారికి నిర్గతాశనుడు. 20

దేవతలు మనుష్యులు దైత్యులు అనుత్రివిధ జీవులు విల్లకాలము
 నను ఉందురు. విరెవరియందును, స్నేహము గాని ఉదాసీనత గాని ద్వేషం
 గాని యితడు చూపడు అయితే జీవుల యోగ్యతల ననుసరించి దేవతలకు
 సుఖమును మానవులకు సాంసారిక దుఃఖమును దానవులకు కేవల దుంఖః
 మును తాను అనుభవింపక వాంకే యిచ్చుచుండును అతనికి భోగమవలం
 లెదు

ఎచట విన్న మరెచట జూచిన
 నెచట వేడిన నెచట నిచ్చిన
 నెచట బారిన నెచట నాడిన నచట మనుచుండున్.

ప్రచుర విజ్ఞులలోన విజ్ఞుం

డెచట సరి యీతనికి నెవ్వం

డచలు డీతడు జుద్ర మనుజుల నొల్లడీ జగతిన్. 21

హరి కథల వినుచోట, హరి విగ్రహము బాచుచోట ఏ దేవతల లై
 నను పరము వేడుకొను చోట, ఆయా దేవతలు వరము ల నిచ్చుచోట ఎచటికి
 పుకొత్తినను, అడుకొనినను, శ్రీహరి నెలకొనియుండును జ్ఞానులందరి కన్న
 ను ఇతడు ఎక్కవ ఘాని దుర్మార్గులను ఇతడు తిరస్కరించును జగదేక
 గూరుడె చలుడు ఆమ పదము అసమానుడు ఆను అర్థము దాసులవి. 21

తప్త లోహము చూచు వారికి

సప్త జిహ్వాని తెఱగు గన్నడు

లుప్త పావక లోహ మగపడు పూర్వమున్నటులన్.

సప్త వాహసు డఖిల జనముల

వ్యాప్త డైనందుననె యందరు

నాప్తులగుదురు సర్వకాలము హితము జేయుచును. 22

తప్త లోహము = ఎఱగా కాగిన ఇనుము, సప్త జిహ్వాని తెఱగు =
 అగ్నివలె కనబడును. లుప్త లోహము = అగ్ని ఆరిపోయిన తరువాతి ఇనుము
 నిజరూపమునే పొందును. అదే విధముగ సప్త వాహ ముడని శ్రీహరికి పేరు "
 ఏకోక్యోవహతి సప్తనామ యని శ్రుతిగలదు ఇట్టి శ్రీహరి అందరియందును.
 వ్యాప్త డెయున్నందున పతి పత్నినుతులె మొదలైన బంధువులై ఎల్లకాలము
 హితమా చేరించుచుండురు. 22

వారిదము గుఱిపింప బంపిన

భూరుహంబుల వివిధ ఫలములు

వేరువేరై నట్లు పలువిధ జీవులందుండి.

శ్రీరమాపతి వారియోగ్యత

మీరనీయక కర్మగుణముల

తీరు సాగగ జేయు దేవుని కేక పషమతలు

23

వైషమ్య నైర్మూల్యములు శ్రీహరికి లేవు. జీవుల స్వభావాను సారముగా కర్మలను జేయించునని దృష్టాంతముతో చెప్పుచున్నారు మేఘములు వాన గుఱిపింపగా చెట్లుపెరిగి పలు దివములైన రసములనిచ్చు వివిధ ఫలముల నిచ్చినట్లు లక్ష్మీపతి వివిధ జీవులలో నుండి వారి కర్మలను సరిపించి వారి వారి యోగ్యతల కనుగుణముగా ఫలముల నిచ్చి నడిపించును కాని ఆతనికి బేద భావము లేదు.

23

వారిజాప్తుని కాంతి, మణులను

జేరి యాయా వరములను వి

కారమొందింప కాయ జూపరుల కగపడునట్లున్.

మారమణుడి ములోకమున

మూరు విధముల జీవులందు వి

హరము నల్పుత ద్యోగ్యతకర్మకను గుణమున్,

24

సూర్య కిరణములు వజ్రమే మొదలగు మణులపై బడి ఆయా రాళ్ళ వన్నెలను వికార మందనీయక చూచు వారి కగపడునట్లు లక్ష్మీపతి ములోక మందలి మూడు విధములగు జీవరాశిలో నుండి వారి వారి కర్మ మరియు యోగ్యతల కనుగుణముగా విహారము చేయుచుండును

24

జలము మునిన ముఖిత పాత్రను పోలి యుండునట్లు దొలగ జేయుచు గంట చేతను నులభముగ వాంఛించు నట్లు తానగుచున్

హల ధరానుజు డమము సుకృతపు

ఫలములను తా దేవదైత్యుల

నట విభాగము జేసి తినునట్లు సాక్షాత్ తానగుచున్

25

తనలో నీరు నింపుకొని మునిన ముఖిత పాత్రను వదలి గంట చేత బట్టి లాగుకొని బట్టి వాయించునట్లు విల్లపప్రకృతి నే కర్మయైన తలరాముని దమ్ముడగు శ్రీకృష్ణుడు పుణ్య ప్రాప్తముల్ల (కర్మములో వాపు పుణ్యములని బడినది. భందే భంగ భయముగా వాడుట) ఫలములను దేవ దానపులకు పంచి పెట్టి వారికి తినిపించుచు తాను సాక్షిగా నుండును.

25

రలసి యుండును సమానండును

కలయ కుండగ సరల కరకల

సర్వస్య సమ్యుల్ల మైట్ల చేస్తున్నట్లు ఫలక్షయ ప్రసవమునన్

మెలగి యంతట నిండుకొనుచును

వెలయు గగనమువోలే యంతట శ్రీరమాభవుడు

26

శ్రీలక్ష్మీపతియగు తిహారీవల్ల జంతువులందును నంబందము లే నట్లుగనే ఉండి అని కర్మలను వారివారి వులేవే తానేజేసిన చేయంజీచు వాని ఫలములను తాను దినక వారీలోనుండును జిన్నది పుద్దది ఆయిన బిందెలు కడవలలో ఎక్కువ తక్కువలు లేక అన్ని చోట ఆక శమువలె వ్యాపించి యుండును.

26

వేడి యిసుమును బట్టి కొట్టగ
 మూడు వేదన లోహమునకే
 యేక వేదన గలుగు ననయన తెటుల జూచినను
 జూక హరి జీవులను తాగా
 పాడుచుండును లోస బెటను
 పాడు కష్టములంట గలవే చిన్మయాత్మనకున్

27

బ్రనుక నిండను గట్టి బాలురు
 మసలి యుండియు కొంత కాలము
 కొసను జెరచెడు రీతి శ్రీహరి లోకమంతటను
 వెసను గట్టుచు పలుదెఱంగుల
 అసముడును నిశ్చలుడు గాచును
 మెసయు సర్వము దోలువానికి దుఃఖ సుఖమేద ?

28

పిల్లలు తడిసిన యిసుకతో నిండను జేసి కొంతకాలము ఆడుకొని
 సంతోషముతో తొక్కినలాడి చెఱచునట్లుగా శ్రీహరి ఎక్కేవిధముగా లోకము
 లను నిర్మించి యందు నందరిలో నుండి రక్షించి పాము తన గుడ్డ తనే
 మ్రొంగి వేయనట్లు చెఱచె వెయును అట్టి వానికి నుః డుఃఖము లెక్కడివి

వేష భాషలతోడ జన్మనం
 తోష పర్యేడి నటుని తెఱగున
 దోషరూరుడు లోకమున బహురూప వాక్కులను
 తోషమిడి తత్త్వస్మనములభి
 లాష పూర్తిని జేయు చెప్పుడును
 దోషణంబులజేయు జ్ఞానమయుండు పూర్ణుండు

29

పవిత్రాత్ముడు, పూర్ణానందమయుడు జ్ఞానమయుడు దోషదూరుడు ను, అయిన శ్రీహరి నటుని వేషముతో మాటలాడుచు ప్రేక్షకులను ముగ్ధుల జేయునట్లు అనేక రూపముల ధరించి లోకమున ఆయా జనుల కోరికలను పూర్తి జేయుచు సంతసించుచు రక్షించును. 29

అథమ మానవుడొకడు మంత్ర
షదుల సీద్ధిని పాపకము మరి
యుదకముల సంబంధ మందక యుండకు నందుననే.
పదుమ జాండోదరుడు నందరి
హృదయమందున కాలగుణ క
ర్యాదులందలి కలుష లేచన గల్గునె నిరంజనునకున్ 30

ఒక నీచమానవుడు మంత్రముల సిద్ధిని పొంది స్తంభనాదుల నేర్చుకొని అగ్నిని నిళ్ళను పట్టుకొని వాని భాధలు లేకుండగా బాపవచ్చును కాని మొత్తం బ్రహ్మాండమునే తన కడుపులో బెట్టుకొనినవాడు, అందరి హృదయములలో మంచువాడను దోషరహితుడైన శ్రీహరికి కాలములు త్రిగుణములు, పాపపుణ్య కర్మలును అంటుకొనగలవా ? 30

ఒక్క గుణము ననంత గుణములు
నొక్క రూపున నన్ని జగములు
నొక్కరూపము చాల్చి తద్గత పస్తులో బైటన్.
పెక్కు పేరుల నాకసము చలె
నొక్కరుడు పూర్ణ జ్ఞానమున్
జొక్కచున్ చిన్మయుడు విహారము జేయు చేయించున్ 31

పరమాత్మ యొక్క ఒక గుణములో ననంత గుణములు మరియు ఒక్క యావములో ననంత లోకములు దాగియున్నవి. ఈ లోకపు ప్రాణు లిందర లోనను బెట్టను ఆకాశమువలె వ్యాపించి యుండి అనంత నామమా లలో పల్కబడుచు, శ్రీహరి పూర జానానందమయుడై ఆనేక షేడము ల్పూ విహరించుచు అందరియందుండి కర్మల జేయించును, " యదా ప్రవేష్ట : కరుత పుమాన్ దాడుమయాకృతో! చెష్టాంతదంగ సంక్లిషైః స్వాంగైస్తద్యత్స్య యం హరిః " (భాష్యాక్తి)

31

విలరందున నుండు తనలో నెల్లరను ధరించుచు న ప్రతి ములుడును మారపిత జరమాచ్యారత ముఖ్యములన. ఎల దెలిసిన దనుజహార గుణ సలీలత జగన్నాథ పితలు ధి తలలు వినివచ్చె కంభము నుండి భక్తు సెవై.

32

అయిదాభిరతి దిండు దిదిటి అయిత్రయే దుర్రడియెటటి 31 య్యుడుడనోటి శావిగ్నాకరము మున్నురునిత్రుడ్రీయుంధ దైత్య మోర్తనుడోత్రయే స్తులి క్తుడైన్ శ్రీ జగన్నాథుని చిత రాక్షుం అంధాతి యుండును తానుంధి యిత సేతో ధ్యందరివి తనలో బెట్టుకొత్తి య్నానాతుం ప్రసం చము యొక్కడ ఆటి యాకాశాంత ఘ్నులను దిలిసినవాడు. ఇట్టి అనంత గుణుల పదిహార్డుడు తన భక్తు లంతాతనా దమును విని స్తంభము నుండి నరహరియే బైటికి వచ్చెను.

32

(శ్రీ మదాంధ్ర) హరికథామృత సారము

వ్యాఖ్యానముతో 3వ ప్రాంతమునందు గ్రహించుకొనినది.

శ్రీ మదాంధ్ర హరికథామృత సారము

భోజన రస విభాగ సంధి 4

పల్లవి : హరి కథామృత సారమును
గురు కరుణతో నిటు నేను జెప్పెద
పరమ భగవద్భక్తులది యీ దరమున కనుండు.

వనజ జాండము నందఱికి చే
తనులు దిను నాల్లెరగులగు భో
జన పదార్థముల నాల్లెరగుతా రసరూపుడగుచున్.
మీనసులటు తినిపించి తిని సం
హసన కుపచయ కరణ సుఖమిడి
యని మిఱులకున్ హరియాత్య ప్రదర్శన మొనగున్. 1

ఈ బ్రహ్మాండ మందలి సమస్త జీవులు ప్రతి దినము ఆహారమని తీసుకొను పదార్థములు నాల్గు విధములు, జ్యోద్య-మింగదగినది, చోష్య-కొబ్బరిదగినది పేయ-తాగదగినది లేహ్య-నాకదగినది యనునవి పరమాత్మ నాల్గువిధములైన రస రూపముల ధరించి వానిలో నుండి తామ భుజించి సకల జీవులకును తినిపించును. ఈ భోజ్య వస్తులో నున్న భగవద్రూపముల ను మనము మన హృదయ కమలమందున్న బింబమూర్తిలో ఐక్యముమొ చింతించి శ్రీహరికి సమర్పించు క్రమము నీ సంధిలో వివరించుచు, వనజ జాండము-బ్రహ్మాండము నందలి జంతువులు ధినునట్టి నాల్గువివిధ పదార్థములలో నాల్గురూపములతో తా నుండి రసరూపుడై వారి వారికి కావలసిన వానిలో తా నుండి తిని వారికి దినిపించి వారి శరీరములకు పుష్టిని ఇం గ్రయములకు సుఖమును ఇచ్చుచు తత్కాళిమాని దేవతలకు తన స్వరూపదర్శన సుఖమును ఇచ్చుచున్నాడు.

గూడు బోలేడు లింగమునకును

షోడశాత్మక రసము పంచుచు

షోడశాత్మక కళలకును దానుపచయించిడుచున్.

త్రోడమై దెబ్బదియు నిరువేల్

నాడిగత దేవతల యందున

నాడు నా సందాత్ముడయి చరియించు లోకమునన్. 2

గూటివలె మన్న మన శరీరమునందు పదహారు కళలు 5 జ్ఞానేంది
యములు, 5 కర్మేంద్రియములు 5 మహాభూతములు 1 మనసు ఇట్టి ఇంద్రి
యములకు పుష్టి నిచ్చుచు వరాహరూపముతో దెబ్బై రెండు నాడులతోనున్న
దేవతల యందు తానుండి విహరించుచు అనంద స్వరూపుడై లోకమందు
సంచరించును. 2

వారి వాచ్యుడు వారి యందును

నారు రసమసబడి ముప్పది

యారు వేలగు నారి సర నాడు ను తద్రూపుల్.

ధారకుడు తానగుచు సర్వశ

రీరముల తా రేఖవక్కు వి

హారమును జేయును బృహతీయును పేరటను బరగి. 3

ఉదకనామక పరమాత్మ అరు రసములతో నీటిలో నుండి పడ్రస
వాచ్యుడై స్త్రీ పురుషుల 36 వేల నాడులలో ఆయా రూపములతో నుండి
బృహతీయమి పేరుతో రాత్రింబవక్కు విసారించుచుండును. 3

అరు రస సత్వాది భేదము
నారు మూడైయుండు సారా
సార నీతానీతఖండాఖండచిత్రచురున్ .

ఈరథికమై దెబ్బదగు వేల్
మారముణుని రసాఖ్యరూప శ
రీరమున భోజ్య సుకదార్దముల దెలిసి భుజించు 4

ఆరు రసములు 3 రసములలో గుణింపబడి 18 యగును. సారా సార నీతానీత ఖండా ఖండ చిత్ ప్రచుర సంబంధముతో దెబ్బై రెండు వేల గుణు, శ్రీలక్ష్మి పతియొక్క ఈ దెబ్బది రెండు వేల రసశబ్ద వాచ్యరూపములు మన శరీరమునందును మనము భుజించు ఆహారమునందును చింతించి భుజింపవలెను 6 రసములు, మధుర, ఆమ్ల, లవణ, కటు, కషాయ, తిక్తములు. 4

క్షీర గత రస రూపములు ము
నూరు మరి యేబదియు నాలుగు
చారు ఘృత గత రూపములు నిర్వదియు తొమ్మిదియు.
సార గుణమున నైదు వేలగు
నూరు నొక్కటి రూపులిరువే
లారు నిరుశత పంచ వింశతి రూప ఫలములలోన్ . 5

పాలలో నున్న భగవంతుని రసరూపములు 354 నేతిలో 29 రుచి కరమైన బెల్లమందు 5101 మరియు పండ్లలో 2825 భగవద్రూపములుండునని ధ్యానించవలెను, 5

విశద స్థిర తీక్షింబు నిరహర
 రసమునందున వేలు నెన్నిది
 త్రిశతనవరూపముల చింతించి తినుము విషయములన్.
 శ్చననుడున్ తత్వేశులందున
 నెనగు నీ కేరునను బరగుచు
 పొనగు మనమున నిట్లు చింతన కేయు విబుధలకున్. 6

రసములందు పాలు నేయి బెల్లం పండ్లు మొ॥ వానిలో 8309 భ
 గవద్రూపములను చింతించి భుజింపవలెను చితాభిమాని మరియు తత్వాభి
 మాని దేవతలలో ఈ నాల్గు రసరూపముల విలువబడును. "విశదం క్షిరమా
 దుర్బం స్థిర మాజ్యస్య తీక్షకం గుడస్యపన సావినాం నిరహర్యభి ర్వియతే"
 (ఐతరేయ బ్రాహ్మణము) ఇట్లు ధ్యానించు జ్ఞానులకు వారి మనసునందే గోచ
 రించును 6

కపిల నరహరి భార్యపత్రయ
 పపుపు కన్నుల ముక్కు ముఖమున
 శవరి నాముడు జిహ్వలో దంతముల హంసాఖ్యున్.
 త్రిపది పాద్య హయూస్య వాచ్యుం
 దపరిమిత సుఖపూర్ణుడెపుడును
 క్రమణులందున వారి వారల రసము గొనుచును. 7

కపిలుడు కన్నులలో, నరహరి ముక్కుచివర పరశురాముడు నోటి
 లో శభ్ర-మత్స్యకుడు నాలకపై హంసాఖ్యుడు పండ్లలో నివసించురు నిస్స
 మ నిరంతరానంద పూర్ణుడైన పరమాత్మ మానవులలో నీరూపములతో నుండి
 ఆయా జీవుల ఇంద్రియములతో విషయములను స్వీకరించి వారికి గూఢ తీ
 నిపించి సుఖింప జేయును. త్రిపది పాద్య-గాయత్రి పృతి పాద్యుడగు శ్రీహ
 యాయ్య హయగ్రీవుడు, వాక్యములలో నుండును. 7

నిరుప మానందాత్మ హరి సం
 కరుషణుడు ప్రదుష్టిమ్న రూపున
 బరగుచుండుచు భోక్తులకు తచ్చక్తి దుండగుచున్.
 అరయబడు నారాయణనిరు
 ద్ధిరును పేరుల భోజ్య పస్తుల
 నిరుత తర్పకుడగుచు చేతనులకు తృప్తి నిచ్చున్. 8

సాటిలేని ఆనంద స్వరూపుడగు శ్రీహరి భోజనముజేయు వాడిలో
 సంకర్షణ మరియు ప్రదుష్టిమ్న రూపములతో తెనుటకు సామర్థ్యము నిచ్చు
 వాడైయుండును. నారాయణ మరియు గనిరుద్ధ రూపములతో అహార పదా
 ర్థములలో నుండి ప్రతివినము జీవులకు దినిపించి తృప్తి బరచుచుండును.

వాసుదేవుడు లోన బయట వ
 కాశమిడు నాకాశగతుడు ర
 మానహితుడగు బైదు రూపములందు విహారించున్.
 ఆసరోరుహ సంభవుడు భవ
 వాసవాద్య మరాది చేతన
 రాశిగతుడగునంచు దెలిసినవాడే కోపిదుడు 9

వాసుదేవరూపముతో శరీరములోనను బైటను ఆకాశమునందును
 ఉండి ఊపిరాడించుట కవకాశమిచ్చును. వాసుదేవస్తువాన్నస్థో భక్షే సంకర్ష
 ణస్తథా! ప్రదుష్టిమ్నః పరమానస్టోహ్యనిరుద్ధో ఘృతే స్థితః నారాయణస్తు స
 ర్వత్ర ఇత్యేనం ద్యేయమంజసా? (ఐతరేయము) ఐదు రూపములు గలవాడై
 శ్రీదేవితో సహ జీవుల శరీరమందు విహారించును బ్రహ్మరుద్రేంద్రాః సకల
 దేవదానవమానవులాది సమస్త జీవులందును శ్రీహరియుండునని తెలుసుకొని
 నవాడే జ్ఞాని.

వాసుదేవుండన్నమున నా
 నానుభవల సంకరుషణుడుకృ
 తీకుపరమాన్నమున ఘృతమున శాంతిపతియుండున్.
 ఆ సుపర్వాంసగుడు నూపము
 వాసవానుజు శాతమున, మూ
 లేకు నారాయణుడు నెలకొనియుండు నెల్లడలన్. 10

పై పద్యములోని ఐతరేయ ప్రమాణము ఈ పద్య తాత్పర్యమున
 కన్వయింపవలెను. అన్నమందు వాసుదేవుడు పశ్చాన్నములలో సంకర్షణు
 డును, పాయసమందు ప్రద్యుమ్నుడు నేతిలో అనిరుద్ధుడు ఉండును గరు
 డా యాడుడైన శ్రీహరి పప్పులోనను, ఉపేంద్రుడు కూరలలో మఱియు మూ
 ల పురుషుడగు నారాయణుడు అన్నిటిలో నుండునని తెలుసుకొనవలెను. 10

అగణితాత్ముడు భోజన పదా
 ర్థగతుడగుచున భండ మొక్కొక
 టగు మెతకునను భండుడనబడగ బహ్వాంశములన్.
 జగతి జీవుల తృప్తి బరచుచు
 స్వగత భేద వివర్జితుని యీ
 తగిన రూపము లెరగితిని యాతిని కర్పించు. 11

అగణితరూపములు గల శ్రీహరి మంచి భోజన పదార్థములందు
 అఖండుడై ఒక్కొకమెతుకులో నొక్కొక యంశమున నుండి అనంతాంశము
 లతో ఖండుడై జగతిలోని జీవుల తృప్తిబరచును. స్వరూప భేదరహితుడైన
 ఇతనిని ఖండా ఖండ రూపములందు తెలుసుకొని తిని ఆతనికే సమర్పింప
 వలెను.

ఈ పథ మెఱిగి తినువాడు ని
 తోపవాసి నిరామయుడు ని
 ప్పాపి నిత్యమును మహా యాగముల సలుపువాడు.
 ప్రాపక మెయగు ధోక యుండు ర
 మాపతి కథిష్ఠాన మినుము కృ
 పాపయోనిధి మాటలను విను కన్నతల్లివలెన్. 12

ఈ విధముగా తెలిసికొని భుజించునట్టివాడు నిత్యోపవాసియు రోగ
 ము లేనివాడును, పాపరహితుడను ప్రతిదినమును మహాయజ్ఞముల సల్పిన
 ఫలముల నందువాడును, ఆగును, చే జారి పొవునవి చిక్కును మరియు రా
 దగినవన్నియు దొరకును. ఇదంతయు శ్రీహరి గలవని తెలియునది. ఆ దయా
 సాగరుడు బిడ్డల మాటల తల్లి వినునట్లు పీఠితో వినుచుండును. 12

అరునిరు వేలకును పై ని
 న్నూరు నేబది యొక్క రూపున
 సార ణోక్తుడగు ననిరుద్ధ దేవుండన్న మయుడనగన్.
 మూరు నిరు వేలకును పైననె
 మూరదిక నల్వదియు రూపున
 చూరగొను ప్రద్యుమ్నుడిలతా ప్రాణమయుడె.

అప్పమయ కోశములో ఆనిరుద్ధుడు 8251 రూపములతో ప్రాణమ
 యు కోశములో ప్రద్యుమ్నుడు 5543 రూపములతో, శ్రీహరి యున్నట్లు చిం
 తింపవలెను

రెండు వైమరి మూడు లక్షల
 గుండు సంకరుడు నర్వది
 రెండు వేలకు నేడు నెక్కువ నూరు రూపములన్.
 ఉండు తాను మనోమయుండన
 రెండు రెండును వేలు నసఘుడు
 రెండు నొక నూటికిని పైనను డెబ్బదియు నాల్గు 14

దోషరహితుడైన సంకర్షణుడు ఐదులక్షల ఆరుపది రెండు వేల
 నూటా ఏడు రూపములలో మనోమయ కోశములో నున్నాడు. తన వాతి పద్మ
 ములో చెప్పబోవు విజ్ఞాన కోశములో నాల్గువేల మూన్నూట డెబ్బై నాల్గు రూ
 పములతో మన్నాడని తేలునుకొనవలెను. 14

రూపమున విజ్ఞాన మయుండన
 నీ పరి శ్రీ హానుదేవుడు
 వ్యాప్తియై మహదాది తత్వముల తత్పతులందున్,
 ఈ పురుష నామము కతని సుస్వే
 దాపయన రమాంతతా బ్ర
 హ్మపరోక్షుల యొక్క లింగాంగములన్ జెరచున్. 15

పై పద్మములో జెప్పినట్లు 4874 రూపములతో విజ్ఞానమయుండను
 పేరుతో వానుదేవుడు మహత్తు మొదలగు తత్వము లందును, ఆయా క్షత్వాభి
 మాని దేవతలందును, వ్యాపించియున్నాడు. ఈ పురుషనామకుని మంగళకర
 మగు చెమటతో జనించిన విరజానది రూపియైన శ్రీలక్ష్మిదేవి బ్రహ్మపరోక్షుల
 లింగదేహమును భంగపరచును. 15

ఐదు వేలానూటయిరవది
 యైదు నారాయణుని రూపము
 తా ధరించుచు నెల్లపుడు నా నందమయుడనగన్.
 ఐదు లక్షల పైన నెన్నది
 యైదు వేల్పన్నూరు రూపున
 నైదు కోశాత్మికుడబ్జాండము నిండియుండున్.

16

శ్రీ మన్నారాయణుడు 5125 రూపముల ధరించి ప్రతి దినము ఆ
 నంద మయుడనబడును అన్నమయ, ప్రాణమయ మనోమయ, విజ్ఞానమ
 య అనంద మయములను ఐదుకోశ రూపులైన అనిరుద్ధ ప్రద్యుమ్ను సంకర్ష
 ãవాసుదేవ నారాయణుడై 585400 రూపములతో బ్రహ్మాండము వ్యాపిం
 చి యున్నాడు.

16

నూరు నొక్కటి రూపమున కాం
 తీరమణుడే యన్నమయుడై
 నూరు ప్రైత్రక్షిధిక దశ ప్రాణొఱ్ఱుడగు ప్రద్యుమ్ను.
 చేరి మనసున నేబడైదు వ
 కారముల సంకరుషణుండై
 నూరు చతురాశీతి జ్ఞానాత్ముండు షశ్వుండు

17

శాంతిపతియగు గనిరద్దుడు 101 స్వరూపములతో అన్నమయుడై
 యుండును. ప్రద్యుమ్నుడు 513 రూపములతో ప్రాణమయుడై యుండును.
 సంకర్షణుడు 55 రూపములతో చంచలమైన మనస్సులో మనసై యుండు
 ను. ప్రపంచమతటమ వ్యాపించియున్న వాసుదేవుడు 184 రూపములతో
 విజ్ఞాన స్వరూపుడై యుండును

17

మూరు వేలకు సర్వశతమటు
 నీరధిక రూపములతోడ శ
 రీరమున నా నందమయ నారాయణాహ్వాయుడు.
 ఈరు నిరువేలకును పై ము
 న్నూరు నైదు శ రూపములతో
 భారతీశునియందు వెన్నును నెయ్యివలెనుండున్,

18

మూలరూపి శ్రీమన్నారాయణుడు 3052 రూపములు ధరించి ప్రా
 ణులలో ఆశంద రూపుడై ముఖ్యప్రాణుని యందుండును. 4305 రూపము
 లతో నేయి వెన్నతో దాగి యున్నట్లు ముఖ్య ప్రాణుని యందు శ్రీహరి దాగి
 యున్నాడు.

18

చేరి యేబది మూడు ప్రాణ శ
 రీరముల సనిరర్థుడుండై
 నూరు పదునొకండుగ ప్రద్యుమ్నుడపానమునన్.
 మూరునగు వ్యాను నందేదర
 నూరు రూపున సంకరుషణ
 నూగు ముప్పది యైదును దాసునను మాయేశున్.

19

అనిరుద్ధుడు ప్రాణశాయు స్వరూప దేహమందు 53 రూపములతో
 డను, ప్రద్యుమ్నుడు అపాననామక ప్రాణ శరీరమందు 511 రూపములతో
 డను, సంకర్షణుడు మూడవ వ్యామడును ప్రాణ శరీరములో 55 రూపము
 లతోడను వాసుదేవుడు (మాయకతి) 535 రూపములతో నుండును.

19

మూల నారాయణుడు నేబది
 యేలు నెడై నూరు రూపుల
 నేను సర్వత్రము సమానున నుండి సర్వేశు.
 లీల జేయును వేయి నేడును
 యేలు నూటాపది యొకండును
 తాళి పంచ ప్రాణుల నిలిచి లోకముల గాచున్. 20

మూలయొక శ్రీమన్నారాయణుడు 557 రూపముల దరించి అన్ని
 జంతువులందును సమానముగా ప్రాణదేవుని యందు ఉండును. ఇట్లు శ్రీ
 హరి 1711 రూపముల దరించి లీల జేయుచు లోకమును కాపాడుచుండును

త్రిసవతి సురూపాత్మకుడు నా
 చనిరుద్ధుడున్ యజమానిగా
 ననలయము సోమాది పితృ దేవతల కన్నమునగన్.
 ఎనయ నా ప్రద్యుమ్న సంకరు
 షణ విభాగము సర్వితోని తిన
 గనిడు నిత్యానంద జన దాయితురుకండై. 21

శ్రీహరి 93 రూపములతో అనిరుద్ధుడై ఎల్లప్పుడు గ్రాధ్ధాదులందు
 కర్తయై యుండును. ప్రద్యుమ్నుడైయుండి అస్మియమ చంద్రుడై మొదలగు
 పితృదేవతలకు ప్రేరకుడై యుండును సంకర్షణుడై పి విభజించి తామ
 స్వీకరించి వారలకు దినిపించును. నల్లపవాడగు వాసుదేవుడు ప్రకృతినిము
 సుఖ భోజనము నిచ్చును

షణ్ణవతి నామకుడు వసు శివు
 డెన్న భాస్కరులందును ప్ర
 పన్నులను దినమందు నిష్కపట సద్భక్తి జేయు.
 పుణ్య కర్మల గొనుచు తా కా
 రుణ్య సాగరుడా పితరుల క
 గణ్య పుణ్యము సుఖము లెఱుచును గాచు నెల్లపుడు. 22

96 రూపములు గలిగిన షణ్ణవతియను పేరు గల శ్రీ మన్నారాయ
 ఋడు ఋసుగుణము రుద్రగణములందును సూర్యగణములందును తామం
 డి నిష్కపటులైన భక్తులు సద్భక్తితో నాచరించు పుణ్యకర్మలను స్వీకరించి
 దయామయుడై పితృపులకు లెక్కలేని సుఖమును ప్రసాదించి ఎల్లకాలము
 రక్షించుచుండును. 22

సుతపు డేకోత్తర సుపంచా
 శతవరణ కరణము చతుర్వి
 శీతి సుతత్వపు ధాతువుల సనిరుద్ధుడెప్పుడును
 జతన జేయుచు జగతి జీవ
 ప్రతతులను షణ్ణవతి నామక
 చతుర మూర్తుల పూజ జేతురు ఋధులు గావుననే. 23

సుతవ-సూర్యనామక పరమాత్మ 51 అక్షరము లందును హృద
 య కమలము యొక్క 12 దళములందును 24 తక్యములందును 7 డా
 తువులందును ఉండును. అనిరుద్ధుడు ఎల్లప్పుడు జగత్తులోని జీవరాసులను
 రక్షించును. కాపుర బ్రాహ్మణులైనవారు 96 రూపముల ధరించిన నాల్గురూపము
 లను యెఱుసుకొని పూజింపవలెను. 23

అబుజ జాండోదరుడు వనమున
 శబరి యెంగిలి దినుచు గోరుల
 పబలలను మెచ్చుకొని ఋషిసతుడిదిన యన్నములన్ .
 సుభుజు తా భుజియించె స్వరమణు
 యబుజ గంగము గొనెను మునిజన
 విబుధ సేవ్యుడు ఓడుచునే మే ఓడు కర్మఫలముల్ . 24

బ్రహ్మాండమును తన కడుపులో ధరించిన శ్రీహరి అడవిలో రా
 మావతారమందు అరిణ్య వాసములో శబరి ఎం. లిసి తనెను. గోశ.లము
 లోని స్త్రీలను తృప్తి బరచెను. స్వరమణుడైనను కబ్బి సమర్పించిన గండ
 మును స్వీకరించి ఆమెకు ఆంగసాఖ్యము నిచ్చెను ఋషి పత్నులు యిచ్చి
 న ఆన్నము స్వీకరించినట్టి స్వామి.దేవతల, ఋషులచే సేవ్యుడైనవాడు మే
 మిచ్చు కర్మఫలములను స్వీకరించకుండునే? 24

గణన సేయగరాని సుభ స
 దుణములకు సరి లేకమైనను
 వినయ దగదు రమాబ్ధ భవశక్రాది సురసుమున్ .
 తిను దినుచు మై మరచి కృష్ణా
 ర్పణ మనగ గైకొనును శిశు తా
 జనని భోజన సమయమున చేజాచు తెణగునను 25

శ్రీహరిలో నున్న అసంఖ్యాకములైన సుఖ సద్గుణముల అనేకాంశ
 ములందు ఒక అంశమునకైనను రమా బ్రహ్మ ఇంద్రాదుల సుఖము
 సమానము కాబాలదు మానవుడు భుజించునప్పుడు ప్రతి బుక్కకును
 కృష్ణార్పణమనుచు ఆన్నము ఓనిన తల్లి భోంచేయునపుడు శిశువుచే జాచు
 నట్లు శ్రీహరి దానిని స్వీకరించును 25

జీవకృత కర్మల విడక నిరి

దేవిరమణుడు గొనుచు ఫలముల

నీవితో నిడు తత్తదధి కారానుసారముగన్

పావకుడు సర్వస్వమును దిసి

యే వికారము నొండ దెచ్చుడును

పాపనమునకు పావనుడు హరితినుటేమి వింత?

26

జీవాత్ములు జేయు కర్మలను రమా రమణుడు స్వీకరించి వారి వారి యోగ్యతలననుసరించి తనన విధముగా ఎల్లకాలము వారికి ఫలము లిచ్చును. అగ్ని, సకల వస్తువులను కాల్చివేసి తాను వికార మందక నిగ నిగలాడునట్లు పవిత్ర పదార్థములను పరమ పవిత్రముగా జేయగల పర మాత్మ మన కర్మల స్వీకరించుటలో ఆశ్చర్యమేమి? 26

కలుష జిహ్వాకు కమ భోజన

జలములాదిగ విషము లేయగు

కలుష రహితపు నాల్క కయ్యది సురన మెల్లపుడున్

సలవి తాంగున తెల రసములు

గల సుమంగళువన్న మయుడిక

నిల గొనదె క్షూతన విషపుచను గుడిచినట్టి హరి

27

రోగముతో రుచి చెడిన నాల్కకు సుప్తు బోజనమున్నుష్టాన్నము లు, నీను మొవలగు వస్తువులు కూడ చేదుగా పరిణమించును. ఆరోగ్య మొతుని నాల్కకు అవి రుచికరములుగానే యుండును. అర్వాగ సుంద రుడగు శ్రీహరికి అన్ని రసములును ఎల్లప్పుడును రుచికరములుగానే యుం డును పూతనయొక్క విషపూరి తస్వనమును గుడిచినవాడు భక్తితో సమ ర్పించిన దాన్ని స్వీకరించకుండునా? 27

చాల చెప్పగ నేల వాయువు

కాల కూటము వ్రొంగి జగమును

పాలనమ్మును జేసెదాను డొకండమ్ముతుడయ్యెన్.

శ్రీలలన పరియును శుభా శుభ

జాల కర్మల గుడుచు వీడును

మేలు తేవెన్నటికి నితనికి స్వరసముల విడిచి

28

ఏమని చెప్పదు, వాయుదేవుడు కాలకూట విషమును త్రాగి లోకమును రక్షించెను. కావుననే హరిదాస శ్రేష్ఠుడొకడు అమృతుడని ప్రసిద్ధి జెందెను. తీదేవి వల్లభుడు జీవుల పాప పుణ్యముల రాశిని, జాలము—రాశి, స్వీకరించును. అతనికి వృద్ధిక్షయము లేవు, అనంద గూఢ రసమును వదలి వేరొక రసమునాతడు స్వీకరించడు,

28

ఈ పరిని యచ్చుతుని తత్త

ద్రూపముల తన్నామముల నా

నా పదార్థములందు గని భుజించు విషయములన్.

ప్రాపక స్థాపక నియామక

వ్యాపకంబను తెఱగుచు ని

రేవుడై తత్పాదముల నిడు పుణ్య పాపములన్.

29

ఈ విధముగా శ్రీమన్నారాయణుని ఆయా రూపములను ఆయా నామములతో వికీర్ణవింపజేసి అనేక పదార్థములందు దలచుచు భుజించవలెను. విషయ స్ఫుర్ములను జీవులకు సంబంధింప జేయునాడు మరియు వారిలో స్థిరముగా నిలుపునాడును, ప్రీరకుడును, వ్యాపకుడును శ్రీహరియే యని తెలిసికొని అతని పాపములందు మేము జేసిన పాప పుణ్యముల నర్పించి.

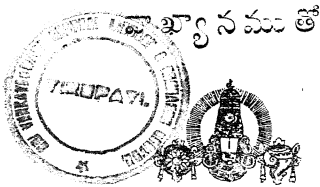
29

ఐదు లక్షల నెన్నదియు తో
 మ్మిదియు వేలును ఏడు నూటా
 ఐదు రూపుల బొంది భోక్తయు బోజ్యుడనబరగి.
 శ్రీసరా దుర్గారమణ హా
 దాది శిర పంకంఠ వ్యాప్తిని
 మోచమిడు జగన్నాథ విరలుడు గర్వకామునన్. 30

శ్రీదేవి భూదేవి దుర్గాదేవేకుల పతియగు శ్రీజగన్నాథ విరలుడు
 589705 రూపములతో బోజ్య పస్తువులు భుజించువాడను, తానే ఆయి
 మానవుల శరీరములో కాలి నుడి తల వంకను వ్యాపించికొని యుండి
 వారిని రక్షించును, 30

శ్రీ మద్బ్రాహ్మణ్య హరికథానుసారము

(ఐదవ బోజన రస విభాగ సర్వ సమాప్తము)

